

ÅRSBERETNING

**for
1996**

Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

Sekretariat:

Østerbrogade 62, 4. sal, 2100 København Ø

Tlf. 35 43 63 33 · Giro 4 16 34 00

ÅRSBERETNING ***for*** ***1996***

København

Marts 1997

I N D H O L D S F O R T E G N E L S E

1.	Formandens bemærkninger	5
2.	Ankenævnet, medlemmer og medarbejdere . . .	6
3.	Ankenævnets kompetence	8
4.	Statistik	10
5.	Ankenævnets praksis vedrørende betalings- kortlovens § 21, stk. 3, nr. 2 og 3	11
6.	Udvalgte kendelser	22

Bilag:

Ankenævnets vedtægter	107
---------------------------------	-----

1. Formandens bemærkninger

Ved indgangen til 1996 var Ankenævnet fortsat præget af den sagspukkel, som var opstået i 1994, og som bl.a. skyldtes et stort antal klager over pengeinstitutternes sagsbehandling og rådgivning i omprioriteringssager. Som det fremgår af de statistiske oplysninger i afsnit 4, er det lykkedes at afvikle denne sagspukkel i løbet af 1996, således at beholdningen af verserende sager ved indgangen til 1997 igen er på et normalt niveau eller endda lidt lavere. Dette bevirker, at "berammelsestiden" - dvs. den tid, der går fra skriftvekslingens afslutning, til sagen kan behandles på et nævnsmøde - nu igen er nede på nogle få måneder.

Denne udvikling skyldes dog ikke alene den - til dels midlertidige - styrkelse af nævnets kapacitet, som blev gennemført i slutningen af 1995. Som det ligeledes fremgår af statistikken, kunne der noget overraskende igen i 1996 konstateres et betydeligt fald i antallet af modtagne klager, nemlig fra 607 i 1995 til 501 i 1996. Som det ses, steg antallet af modtagne klager støt fra 1990 til 1994, hvorefter det igen er faldet væsentligt, således at det i 1996 ligger på samme niveau som i 1989 og 1990.

Når bortses fra den ekstraordinære stigning i 1994, som tydeligvis skyldtes de mange klager i omprioriteringssager, er det vanskeligt at sige noget sikkert om årsagerne til denne udvikling. En del af forklaringen på det fald i antallet af modtagne klager, som har fundet sted i 1995 og 1996 ikke alene i forhold til 1994, men også i forhold til de foregående år, kan være, at klagerne i stigende omfang opfanges og løses internt i de enkelte pengeinstitutter på en for kunden tilfredsstillende måde, således at forelæggelse for Ankenævnet ikke bliver nødvendig. De retningslinier, som efterhånden på mange områder er udstukket gennem Ankenævnets praksis, kan have bidraget hertil. I det omfang, det konstaterede fald i antallet af klager til nævnet kan forklares på denne måde, må udviklingen betegnes som sund og naturlig.

Antallet af tilfælde, i hvilke pengeinstituttet har erklæret, at det ikke ønsker at være bundet af Ankenævnets kendelse, jf. vedtægternes § 11, stk. 2, er i 1996 ligesom i 1995 holdt på et normalt og acceptabelt niveau. Sådanne erklæringer er i 1996 afgivet i 10 af de 140 sager, i hvilke klageren helt eller delvis har fået medhold, dvs. i 7% af disse sager.

Der er tradition for, at Ankenævnets formand på dette sted i årsberetningen knytter nogle bemærkninger til en eller flere typer af klagesager, som er af særlig aktualitet. I år har jeg valgt at redegøre for nogle hovedlinier i Ankenævnets praksis vedrørende kortindehaverens hæftelse for tab ved misbrug af betalingskort (dankort). Efter redegørelsens karakter og omfang har jeg fundet det mest naturligt at medtage den som et særskilt afsnit i årsberetningen (afsnit 5).

2. Ankenævnet, medlemmer og medarbejdere

Pengeinstitutankenævnet blev stiftet i 1988 af Den Danske Bankforening og Danmarks Sparekasseforening (nu Finansrådet - Danske Pengeinstitutters Forening), Sammenslutningen Danske Andelskasser og Forbrugerrådet. Nævnet påbegyndte sin virksomhed den 1. august 1988.

Ankenævnet er i medfør af forbrugerklagenævnslovens § 12, stk. 2, godkendt af Forbrugerklagenævnet til at behandle klager i overensstemmelse med § 2 i sine vedtægter, jf. nærmere nedenfor. Ankenævnets vedtægter er optrykt som bilag til årsberetningen.

Ankenævnets formand er højesteretsdommer, dr. jur. Peter Blok. Næstformænd er landsdommer Niels Waage, Østre Landsret, og dommer Lars Lindenchrone Petersen, Sø- og Handelsretten.

Ankenævnets medlemmer er udpeget af Finansrådet (efter aftale med Sammenslutningen Danske Andelskasser) og af Forbrugerrådet. I den enkelte sags behandling deltager foruden formanden eller en næst-

formand to medlemmer udpeget af pengeinstitutsektoren og to medlemmer udpeget af Forbrugerrådet.

Ankenævnets medlemmer har i 1996 været følgende:

Udpeget af Finansrådet - Danske Pengeinstitutters Forening:

Regionsdirektør Jørn Rytter Andersen, Sparekassen Nordjylland
Juridisk chef Peter Stig Hansen, Jyske Bank
Underdirektør Niels Bolt Jørgensen, Unibank
Afdelingsdirektør Allan Pedersen, Den Danske Bank
Underdirektør Bjarne Lau Pedersen, BG Bank
Chefjurist Ole Reinholdt, Lokale Pengeinstitutter (fra den 16. september 1996)
Chefjurist Erik Sevaldsen, Den Danske Bank
Underdirektør Ole Simonsen, Unibank
Cand. jur. Jens Ole Stahl, Roskilde Bank (indtil den 16. september 1996).

Udpeget af Forbrugerrådet:

Formand Niels Busk, LLO i Hovedstaden
Cand.polit. Inge Frølich, Forbundet af Offentligt Ansatte
Cand.polit. Ole Just, Forbrugerrådet
Lektor Peter Møgelvang-Hansen, Handelshøjskolen i København
Lic. scient. pol. et lic. merc. Peter Nedergaard, Forbrugerrådet
Formand Kirsten Nielsen, Forbrugerrådet (indtil den 10. juni 1996)
Civiløkonom Leif Nielsen (fra den 15. april 1996)
Sekretariatschef Lars Pedersen, De Samvirkende Invalideorganisationer
Direktør, cand. oecon. Jørn Ravn, Vibo
Cand. merc. jur. Mette Reissmann, Forbrugerrådet

Ankenævnets sekretariat har i 1996 beskæftiget følgende medarbejdere:

Sekretariatschef, cand. jur. Henrik Davidsen

Fuldmægtig, cand. jur. Heidi Egger

Fuldmægtig, cand. jur. Gerda Bredvig (indtil den 15. oktober 1996)

Sekretær Ulla Buch

Sekretær Heidi Olsen

Sekretær Mariann Friberg (indtil den 31. oktober 1996) (deltid)

3. Ankenævnets kompetence

Som nævnt ovenfor er Ankenævnet oprettet i medfør af forbrugerklagenævnsløven.

Bestemmelserne om Ankenævnets kompetence findes i vedtægternes §§ 2-5 og 7.

Efter § 2, stk. 1, behandler Ankenævnet klager over "danske pengeinstitutter og deres herværende datterselskaber". Ankenævnet er også kompetent til at behandle klager over pengeinstitutter, der ikke er medlem af nogen af stifterorganisationerne, hvilket gælder visse mindre sparekasser og andelskasser. Ankenævnets kompetence omfatter ikke pengeinstitutter, der er hjemmehørende i Grønland og på Færøerne. Klager over grønlandske pengeinstitutter kan indbringes for Forbrugerklageudvalget, Grønlands Hjemmestyre. Med hensyn til datterselskaber af danske pengeinstitutter kan det nævnes, at Ankenævnet behandler klager over bl.a. finansieringsselskaber. Nævnet kan tillige behandle klager over danske filialer af udenlandske pengeinstitutter. Også udenlandske filialer af danske pengeinstitutter må som udgangspunkt anses for omfattet af Ankenævnets kompetence, medens dette derimod ikke gælder udenlandske datterselskaber af danske pengeinstitutter.

Ankenævnet behandler klager vedrørende private kundeforhold, jf. § 2, stk. 2. Klager fra erhvervsdrivende kan dog behandles, såfremt de ikke adskiller sig væsentligt fra klager vedrørende pri-

vate kundeforhold. Efter Ankenævnets faste praksis behandler man ikke klager fra aktie- eller anpartsselskaber.

En betingelse for Ankenævnets kompetence, som ikke er nævnt i vedtægterne, men som følger af sammenhængen med forbrugerklagenævnsloven, er, at klagen skal angå en konkret formueretlig tvist. Dette indebærer, at forespørgsler og klager af anden art, herunder om tilsidesættelse af god pengeinstitutpraksis, ikke realitetsbehandles, med mindre der foreligger en naturlig sammenhang med en konkret formueretlig tvist.

Finanstilsynet, som indtil Ankenævnets etablering behandlede klager over pengeinstitutter, behandler ikke længere klagesager, men vil fortsat besvare spørgsmål, der som led i forberedelsen af en retssag stilles med rettens godkendelse.

Efter vedtægternes § 5 kan Ankenævnet bl.a. ikke behandle klager vedrørende sager, som er afgjort ved endelig dom. Ankenævnet vil i reglen også afvise klager vedrørende sager, i hvilken en fogedret har truffet afgørelse.

Med hensyn til klager vedrørende sager, som verserer ved domstolene, gælder efter retsplejelovens § 361, at vedkommende ret på begæring kan træffe bestemmelse om sagens forelæggelse for Ankenævnet. En klage, der er indsendt af en part uden rettens tilladelse, vil blive afvist.

De i §§ 2-5 nævnte forhold påses af Ankenævnets sekretariat, som efter vedtægternes § 6 kan afvise klager, der af en af de nævnte grunde utvivlsomt falder uden for Ankenævnets kompetence.

Efter § 7 kan Ankenævnet - men ikke sekretariatet - afvise sager, der på grund af usikkerhed om bedømmelsen af de fremkomne faktiske oplysninger eller af andre særlige grunde findes uegnede til behandling i Ankenævnet. Såfremt en forsvarlig stillingtagen til sagen ville forudsætte en bevisførelse, som ikke kan ske for Ankenævnet, herunder navnlig parts- og vidneforklaringer, vil sagen

blive afvist. Det sker relativt ofte, at Ankenævnet ser sig nødsaget til at afvise en sag af denne grund. Parternes afvigende opfattelse af et hændelsesforløb vil imidlertid ikke i sig selv afskære Ankenævnet fra at realitetsbehandle sagen under anvendelse af sædvanlige bevisbyrdereregler, hvis man anser dette for forsvarligt.

4. Statistik

Antallet af modtagne klagesager har siden nævnets etablering den 1. august 1988 udviklet sig således:

1988:	278	1991:	622	1994:	844
1989:	498	1992:	678	1995:	607
1990:	530	1993:	711	1996:	501

Af de i 1996 modtagne 501 sager verserede ved årets udgang 181 sager. De resterende 320 sager, tillige med 370 af de pr. 1. januar 1996 verserende 374 sager indkommet i 1992 - 1995, eller i alt 690 sager blev færdigbehandlet i 1996.

Af de 690 behandlede sager blev 46 afsluttet ved sekretariatets afvisning efter en eller flere af bestemmelserne i vedtægternes §§ 2-5 eller af ordensmæssige grunde (manglende indbetaling af gebyr m.v.), mens 114 sager bortfaldt i medfør af vedtægternes § 8, stk. 4, om opfyldelse eller forlig. Ankenævnet behandlede således i alt 530 sager i 1996. Sagernes udfald fremgår af nedenfor gengivne skema, hvor tallene for 1991-95 er medtaget til sammenligning:

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Overført fra året før	144	217	232	263	425	374
Modtagne i året	622	678	711	844	607	501
Til behandling	766	895	943	1.107	1.032	875
Afsluttet ved kendelse:	354	451	432	413	450	530
Heraf:						
Klager fuldt medhold	56	54	45	42	41	46
Klager delvist medhold	46	78	80	93	84	95
Pengeinstitutttet medhold	190	258	258	230	271	320
Afvist	62	61	49	48	54	69
Afsluttet af sekretariatet:	195	212	248	269	208	160
Heraf:						
Opfyldt/forligt	131	141	168	173	132	114
Afvist	64	71	80	96	76	46
I alt afsluttede:	549	663	680	682	658	690
Under forberedelse/afventer nævnsbehandling:	217	232	263	425	374	185

I de sager, der har været behandlet i 1996, har det indklagede pengeinstitut i 10 tilfælde givet underretning om, at det ikke ønsker at være bundet af en kendelse, som har givet klageren helt eller delvist medhold, jf. herved vedtægternes § 11, stk. 2. I ingen af disse tilfælde har klageren begæret bistand til sagens indbringelse for domstolene, jf. forbrugerklagenævnslovens § 10, stk. 2.

5. Ankenævnets praksis vedrørende betalingskortlovens § 21, stk. 3, nr. 2 og 3

Af Peter Blok

Betalingskortlovens § 21 om kortindehaverens hæftelse for tab som følge af andres uberettigede brug af betalingskortet blev ændret ved lov nr. 184 af 23. marts 1992. Grundlaget for de nye regler var et udkast udarbejdet af Forbrugerrådet og Finansrådet i fæl-

lesskab på grundlag af de erfaringer, der var indhøstet gennem Pengeinstitutankenævnets praksis vedrørende anvendelsen af de tidligere regler på tilfælde af misbrug af dankort. Hovedformålet var at opstille et regelsæt, som dels byggede på en afbalanceret afvejning af de involverede interesser og hensyn, dels var egnet til at begrænse antallet af konflikter vedrørende reglernes anvendelse. Efter at de nye regler har været i kraft gennem nogle år, kan det konstateres, at forventningerne på det sidstnævnte punkt er blevet indfriet, idet antallet af klagesager vedrørende kortindehaverens hæftelse ved misbrug af dankort - nævnets praksis angår næsten udelukkende disse betalingskort - er faldet meget betydeligt. Ankenævnet behandler dog stadig en del klager herom, og der kan derfor være anledning til at redegøre for nogle hovedlinier i nævnets praksis vedrørende anvendelsen af de nye regler.

Redegørelsen begrænses til de to regler i betalingskortlovens § 21, som - ikke overraskende - giver anledning til de fleste klager, nemlig reglerne om kortindehaverens hæftelse med op til 8.000 kr. dels i tilfælde, hvor kortindehaveren "ved groft uforsvarlig adfærd har muliggjort den uberettigede brug", jf. stk. 3, nr. 2, dels i tilfælde, hvor kortindehaveren "har undladt at underrette kortudsteder snarest muligt efter at have fået kendskab til, at kortet er bortkommet", jf. stk. 3, nr. 3. En systematisk gennemgang af hele regelsættet og Ankenævnets praksis i tilslutning hertil er givet af Lynge Andersen og Møgelvang-Hansen i bogen "Bankretlige emner - Klager over pengeinstitutter" (1994) s. 145 ff. Forarbejderne til § 21 findes i Folketingstidende 1991-92, tillæg A sp. 1170 ff.

§ 21, stk. 3, nr. 2, om tilfælde, hvor kortindehaveren har udvist en groft uforsvarlig adfærd, skal ses i sammenhæng med § 21, stk. 1, hvorefter kortindehaveren altid hæfter med op til 1.200 kr., når en til kortet hørende hemmelig kode har været anvendt i forbindelse med misbruget, den såkaldte "selvrisiko". Som bekendt er der knyttet en hemmelig kode - PIN-koden - til ethvert dankort, og det kan derfor lægges til grund, at misbrug af et dankort kun

kan finde sted, såfremt misbrugeren er kommet i besiddelse af såvel dankortet som PIN-koden. Dette indebærer, at der ved vurderingen af kortindehaverens adfærd må lægges vægt såvel på omstændighederne omkring kortets bortkomst som på indehaverens omgang med PIN-koden. Foreløbig tænkes alene på spørgsmålet om, hvorvidt kortindehaveren har udvist en groft uforsvarlig adfærd i forbindelse med, at misbrugeren er kommet i besiddelse af dankort og PIN-kode. Stk. 3, nr. 2, har også en vis betydning som supplement til stk. 3, nr. 3, om pligt til at give underretning om kortets bortkomst, men dette behandles senere.

Det blev i forarbejderne til de nye regler tilkendegivet, at det var tanken, at der i det helt overvejende antal tilfælde alene ville blive tale om at gøre selvriskobeløbet på 1.200 kr. gældende mod kortindehaveren, og at den udvidede hæftelse efter stk. 3, nr. 2, "forudsættes i praksis kun at kunne gøres gældende i et fåtal af tilfælde". Disse retningslinier må vist siges at være efterlevet i Ankenævnets praksis og i øvrigt, så vidt det kan skønnes, gennemgående også af pengeinstitutterne selv ved deres interne behandling af sagerne - ellers ville antallet af klagesager næppe være faldet som sket. I tvivlsomme tilfælde har nævnet adskillige gange med henvisning til lovmotiverne ladet tvivlen komme klageren til gode. Der henvises også hertil i Østre Landsrets dom i Ugeskrift for Retsvæsen 1995 s. 796, som vistnok er den eneste landsretsdom om hæftelsen efter de nye regler. Denne sag var dog, hvad angik anvendelsen af stk. 3, nr. 2, på kortindehaverens adfærd i forbindelse med kortets og kodens opbevaring m.v., ikke særlig tvivlsom, idet det var uvist, hvorledes kortet var mistet, ligesom ejeren bestred at have opbevaret PIN-koden sammen med kortet.

En vigtig forskel i forhold til den praksis, der havde udviklet sig efter de tidligere regler, er, at en eventuel letsindighed fra kortindehaverens side med hensyn til omgangen med PIN-koden ikke i sig selv kan medføre, at der foreligger en groft uforsvarlig adfærd i lovens forstand. Dette blev tilkendegivet i motiverne og er fastholdt i Ankenævnets praksis også i tilfælde,

hvor PIN-koden har været skrevet i ikke-kamoufleret form på en seddel eller lignende og opbevaret sammen med dankortet, jf. sagerne 420/1991 (kort og kode opbevaret i handskerummet i aflåst bil), 685/1992 (kort og kode opbevaret i taske anbragt i aflåst bil), 351/1992 (pung med kort og kode stjålet fra taske under bustur), 375/1992 (lignende sag), 940542 (pung med kort og seddel med kode kamoufleret som telefonnummer; uvist, hvordan den var mistet) samt 950005 (kort og kode opbevaret i etui; uvist, hvordan dette var mistet). Selv i et tilfælde, hvor kortindehaveren havde skrevet koden på selve kortet, fandtes der ikke at foreligge en groft uforsvarlig adfærd i lovens forstand, jf. sag 950019 (uvist, hvorledes kortet var bortkommet).

Opbevaring af såvel kort som kode på forladt, men aflåst bopæl er i hvert fald i almindelighed ikke en groft uforsvarlig adfærd, jf. sag 960356 (pung med kortet lå i køkkenet, koden var opbevaret i ringbind i skab i stuen).

Såfremt PIN-koden ikke har været opbevaret sammen med dankortet, men misbrugeren er kommet i besiddelse af koden ved afluring, vil der i almindelighed ikke være tale om en groft uforsvarlig adfærd, jf. sagerne 657/1993 (prostitueret havde afluret koden og senere stjålet kortet) og 950594 (blev generet og afluret i forbindelse med hævning fra en kontantautomat og glemte kortet). Se dog sag 950516, omtalt nedenfor.

Selv om der må siges at være udvist uagtsomhed såvel i forbindelse med kortets bortkomst som med hensyn til omgang med koden, følger heraf ikke uden videre, at der ud fra en samlet vurdering er udvist en groft uforsvarlig adfærd, jf. sagerne 307/1992 (taske med tegnebog indeholdende kort samt kode skrevet bag på billede i let kamoufleret form, opbevaret i uaflåst depotrum på skole i hvert fald i det væsentlige uden for skoletiden), 308/1992 (andet dankort i samme sag), 254/1994 (taske med pung indeholdende såvel kort som kode noteret på kørekort, opbevaret i uaflåst omklædningsrum på plejehjem) samt 940438 (kort og kode i forskellige lommer i jakke, som under indkøb blev anbragt på

indkøbsvogn og et kortere tidsrum ikke var under opsyn). Det er dog klart, at man i disse tilfælde befinder sig i grænseområdet, og de 3 førstnævnte kendelser er da også afsagt med dissens.

I følgende sager fandt Ankenævnet, at kortindehaveren havde udvist en groft uforsvarlig adfærd: 574/1993 (pung med dankort og telefonliste med PIN-kode kamufleret som et telefonnummer lå i en jakke, som indehaveren havde lagt fra sig på en restaurant), 698/1993 (etui med kort og kode glemt på skranken i en benzinstation), 950469 (glemte taske med pung indeholdende kort og kode i cykelkurven, da cyklen blev stillet uden for bopælen) og 950516 (i stærkt spirituspåvirket tilstand foretaget hævnninger i kontantautomat under overværelse af ubekendte personer, som herefter kunne fratage ham kortet og foretage uberettigede hævnninger). En speciel situation forelå i sag 436/1993. Kortindehaveren havde på en restaurant mødt to unge piger, som stjal hans dankort. Da han opdagede, at kortet var væk, tilbød pigerne at ringe til banken for at spærre det og sagde, at de i denne forbindelse skulle bruge PIN-koden. Kortindehaveren oplyste koden, hvorefter pigerne forsvandt. Ankenævnet fandt, at kortindehaveren havde udvist en groft uforsvarlig adfærd ved at oplyse koden, men anså ikke situationen for omfattet af § 21, stk. 2, om ubegrænset hæftelse.

Hvis kortindehaveren har udvist en betydelig uagtsomhed i forbindelse med kortets bortkomst, vil det næppe være udelukket at statuere groft uforsvarlig adfærd, selv om kortindehaveren gør gældende, at koden ikke blev opbevaret sammen med kortet. Selve misbruget må vel siges at skabe en formodning for det modsatte.

Sammenfattende kan siges, at der skal foretages en samlet vurdering af kortindehaverens forhold med hensyn til opbevaring m.v. af dankortet og PIN-koden. Det vil næppe være rigtigt at sige, at der skal foreligge en groft uforsvarlig adfærd såvel i forbindelse med kortets bortkomst som med hensyn til omgangen med koden. En mere dækkende beskrivelse af praksis er nok, at der skal foreligge uagtsomhed i begge henseender, og at uagtsomheden skal være betydelig i hvert fald i den ene henseende.

Som nævnt bestemmer § 21, stk. 3, nr. 3, at kortindehaveren hæfter med op til 8.000 kr. af tabet, såfremt kortindehaveren "har undladt at underrette kortudsteder snarest muligt efter at have fået kendskab til, at kortet er bortkommet". Ordene "fået kendskab til" betyder, at underretningspligten efter nr. 3 først indtræder fra det tidspunkt, hvor kortindehaveren har fået positiv viden om kortets bortkomst. I denne situation er kortindehaveren allerede som følge af selvriskobeløbet på 1.200 kr. kraftigt opfordret til snarest at spærre kortet. Det må understreges, at underretningspligten efter nr. 3 består, selv om kortindehaveren er overbevist om, at en ihænde-haver af dankortet ikke tillige kan være kommet i besiddelse af PIN-koden, fordi denne ikke blev opbevaret sammen med kortet. Hvis kortindehaveren forlader sig herpå - dvs. også udelukker, at en ihænde-haver af kortet kan være kommet i besiddelse af koden ved afluring eller lignende - sker dette altså på egen risiko for så vidt angår et beløb op til 8.000 kr.

Såfremt kortindehaveren ikke positivt ved, at dankortet er bortkommet, men har grund til at nære mistanke om, at det kan være bortkommet, er situationen ikke omfattet af stk. 3, nr. 3, men hæftelse med op til 8.000 kr. vil efter omstændighederne kunne ifaldes efter stk. 3, nr. 2, såfremt det må anses for groft ufor-svarligt, at kortindehaveren ikke inden rimelig tid har søgt at skaffe sig sikkerhed for kortets tilstedeværelse eller - hvis dette ikke var muligt - har undladt for en sikkerheds skyld at spærre kortet. I tilfælde af denne art er afgrænsningen mellem nr. 3 og nr. 2 ikke ganske skarp, bl.a. fordi det kan være tvivl-somt, hvornår kortet skal anses for "bortkommet".

Hvis kortindehaveren under ophold uden for bopælen opdager, at han eller hun mod forventning ikke har dankortet på sig, vil en naturlig reaktion ikke sjældent være, at kortet nok er glemt på bopælen. I sådanne tilfælde vil underretningspligten efter nr. 3 i almindelighed først indtræde, når kortindehaveren efter hjem-komst har konstateret, at kortet heller ikke befinder sig på bo-pælen, jf. sagerne 342/1994 (opholdt sig på Fyn, antog at have

glemt sin kreditkortpung med dankortet på bopælen i København) og 940529 (manglede under familiebesøg sin pung med dankortet, men blev først efter hjemkomsten til bopælen klar over, at der tidligere på dagen havde været indbrud i familiens bil). I sag 715/1993 blev kortindehaverens pung stjålet, efter at hun havde købt ind i en forretning. Hun satte efter tyven, som herefter smed pungen fra sig. Hun konstaterede, at alt tilsyneladende var i pungen, herunder et regnskabshæfte, hvor dankortet sædvanligvis var placeret. Først næste dag blev hun klar over, at dankortet manglede, og underretningspligten efter nr. 3 antoges først at være indtrådt på dette tidspunkt. I disse 3 sager fandtes kortindehaveren heller ikke at have udvist en groft uforsvarlig adfærd efter nr. 2.

I den foran omtalte landsretsdom, UfR 1995.796 Ø, forklarede kortindehaveren, at han om torsdagen konstaterede, at hans pung med dankortet ikke, som han troede, lå i hans bæltetaske, men han "gik ud fra, at den lå hjemme på hans bord", og først om lørdagen, da han ryddede op på bordet, blev han klar over, at pungen heller ikke lå dér. Da han ikke vidste, at man kan spærre et dankort uden for almindelige banktid (se herom nedenfor), rettede han først om mandagen henvendelse til pengeinstituttet. Landsretten fandt, at han alene hæftede for de beløb, der var blevet hævet om søndagen og om mandagen inden spærringen, jf. stk. 3, nr. 3. Der synes at have været anledning til at overveje, om han ikke havde udvist en groft uforsvarlig adfærd ved ikke allerede om torsdagen at have søgt bekræftet, at pungen som antaget lå på bopælen, hvilket i givet fald ville have ført til et videregående ansvar efter stk. 3, nr. 2.

Såfremt kortindehaveren er klar over, at han eller hun ikke længere er i besiddelse af dankortet, anses dette efter Ankenævnets praksis for bortkommet, således at underretningspligten efter nr. 3 indtræder, selv om kortindehaveren ikke var klar over, at kortet var stjålet, men formodede, at det var glemt i en forretning eller lignende, jf. sagerne 940239 (troede, at kortet var glemt i et supermarked) og 950107 (opdagede ved midnatstid under en

julefrokost på sin arbejdsplads, at pungen med dankortet var væk, men troede, at den blot var forlagt og spærrede først kortet efter forgæves at have ledt efter pungen næste dag). Det samme - altså pligt til at spærre kortet snarest muligt - må som udgangspunkt gælde, selv om kortindehaveren formoder, at kortet befinder sig hos et familiemedlem eller en bekendt, men denne formodning dog ikke snarest (kan) søges bekræftet, jf. sagerne 940557 (troede, at dankortet var tabt i svigerforældrenes bil) og 960266 (under besøg på en bar opdagede kortindehaveren ved 24-tiden, at hendes pung med dankortet var væk; fik at vide, at en veninde, som havde forladt stedet, havde taget pungen med, men søgte først dette bekræftet næste dag).

Fra det tidspunkt, hvor kortindehaveren er blevet bekendt med kortets bortkomst, stilles det - som ordene "snarest muligt" indicerer - relativt strenge krav til kortindehaveren med hensyn til hurtig underretning om bortkomsten. Det er dog klart, at der må tages rimeligt hensyn til den situation, kortindehaveren befandt sig i: var vedkommende chokeret efter netop at være blevet udsat for tyveri? (i så fald er dankortet vel ikke nødvendigvis det første, man tænker på), befandt vedkommende sig på bopælen eller borte fra denne?, befandt vedkommende sig i nærheden af en telefon?, blev bortkomsten opdaget på et tidspunkt inden for pengeinstitutternes åbningstid eller på et tidspunkt uden for denne? Det sidste havde tidligere - ud over det nedenfor omtalte spørgsmål om selve "pligten" til at kende muligheden for at spærre kortet ved henvendelse til PBS - den betydning, at spærring ved henvendelse til PBS tidligere forudsatte, at enten kortnummer eller kontonummer kunne oplyses, hvilket, hvis kortindehaveren befandt sig uden for bopælen, måske først kunne ske efter hjemkomst til denne. Hæftelse efter nr. 3 kan kun pålægges kortindehaveren, hvis det kan bebrejdes denne, at underretning om bortkomsten ikke blev foretaget hurtigere end sket. I denne forbindelse er simpel uagtsomhed tilstrækkelig, hvilket dog på den anden side ikke betyder, at der kan stilles krav om optimal optræden.

Bliver kortindehaveren bekendt med kortets bortkomst på et tidspunkt inden for pengeinstituttets åbningstid, bør der, hvis vedkommende befinder sig i nærheden af en telefon, i almindelighed ske underretning til pengeinstituttet inden for kort tid. Er der tale om tyveri af taske og/eller pung eller lignende, kan det dog vanskeligt bebrejdes kortindehaveren, at denne som det første retter henvendelse til politiet, hvis dette sker hurtigt, men underretning til pengeinstituttet bør i så fald ske umiddelbart herefter, jf. sagerne 950098 (frastjålet pung med dankort på parkeringsplads uden for indkøbscenter, gik straks til nærliggende politistation, hvorfra kortet blev spærret ved telefonisk henvendelse til pengeinstituttet ca. 1/2 time efter tyveriet - underretningspligten "klart opfyldt") og 960121 (tegnebog med dankort stjålet ca. kl. 1140, umiddelbart efter telefonisk anmeldelse til politiet, telefonisk underretning til pengeinstituttet kl. 1440 - burde være sket umiddelbart efter, at samtalen med politiet var afsluttet).

Af de regler for dankort, som udleveres af pengeinstitutterne ved bestillingen eller udleveringen af dankortet, fremgår, at kortet uden for pengeinstituttets åbningstid kan spærres ved telefonisk henvendelse til Pengeinstitutternes Betalings Systemer (PBS), tlf. nr. 44892929, der svarer døgnet rundt. Spørgsmålet er, om man kan opstille den regel, at kortindehaveren bør kende muligheden for uden for pengeinstitutternes åbningstid at spærre kortet ved henvendelse til PBS, således at undladelse af at gøre dette indebærer, at indehaveren kan pålægges hæftelse efter betalingskortlovens § 21, stk. 3, nr. 3. Det forekommer klart, at dette spørgsmål ikke kan besvares benægtende med henvisning til, at lovreglen alene taler om underretning til "kortudsteder", idet PBS i denne sammenhæng optræder på vegne kortudstederen.

Oprindelig fandt Ankenævnet, at ukendskab til muligheden for uden for pengeinstituttets åbningstid at spærre kortet ved henvendelse til PBS ikke kunne betragtes som en uagtsomhed, idet der bl.a. henvistes til, at denne mulighed ikke var særlig fremhævet i pengeinstitutternes regler for dankort, jf. sagerne 57/1991,

642/1992, 504/1993 og 684/1993 (dissens). Hæftelse blev dog pålagt, hvis andre forhold indicerede, at kortindehaveren faktisk havde kendt muligheden, jf. sagerne 608/1992 (havde ved anmeldelse til politiet fået oplysning herom) og 592/1993 (var bekendt med muligheden, men troede, at det var nødvendigt at oplyse kortnummer).

I foråret 1995 ændrede et flertal i Ankenævnet imidlertid opfattelse, således at der nu efter nævnets praksis gælder en pligt for kortindehaveren til at være bekendt med muligheden for uden for pengeinstituttets åbningstid at spærre kortet ved telefonisk henvendelse til PBS, jf. sagerne 940523, 940529, 940599, 940756, 950075, 950081, 950107 og 950309. Baggrunden for denne ændring var dels, at pengeinstitutterne havde ændret deres regler for dankort, således at oplysningen om muligheden for at spærre kortet ved henvendelse til PBS nu faktisk var fremhævet ved understregning, anvendelse af fede typer eller lignende, dels en øget erkendelse af behovet for hurtig spærring også uden for pengeinstitutternes åbningstid. Erfaringen viser, at en uberettiget ihåndehaver af et dankort ikke sjældent når at hæve 30-40.000 kr. i kontantautomater i løbet af en weekend, og at der også kan blive hævet et betydeligt beløb i løbet af en aften og nat. Ankenævnets mindretal - Forbrugerrådets repræsentanter - har indtil videre fastholdt, at ukendskab til muligheden for at spærre kortet ved henvendelse til PBS ikke kan anses for en uagtsomhed, i reglen med følgende eller lignende begrundelse (950309): "Det i indklagedes regler for dankort anførte om muligheden for uden for indklagedes åbningstid at spærre et mistet dankort ved telefonisk henvendelse til PBS er vel trykt med fed skrift, men teksten er skrevet med samme små typer som folderens øvrige tekst. Vi finder, at denne vigtige oplysning, hvis den skal tjene som grundlag for en forpligtelse for kortindehaverne, burde have været fremhævet i brochuren på en langt mere iøjnefaldende måde eller givet ved særskilt meddelelse." Hvor de konkrete omstændigheder indicerer, at kortindehaveren faktisk var bekendt med muligheden, er mindretallet dog (fortsat) enig i, at der består en pligt til at benytte den, jf. sagerne 940557 og 950587.

Ankenævnets flertals opfattelse må anses for "stadfæstet" ved den tidligere omtalte landsretsdom, U 1995.796 Ø, der som nævnt fastslog, at kortindehaveren burde have spærret kortet om lørdagen, selv om han havde forklaret, at han ikke vidste, at man kan spærre et dankort uden for almindelig banktid. Dommens præmisser indeholder dog ingen udtrykkelig stillingtagen til spørgsmålet om pligt til at kende muligheden for spærring ved henvendelse til PBS.

I forlængelse af Ankenævnets mindretals standpunkt kan der være grund til at fremhæve, at pengeinstitutterne - også i egen interesse - fortsat bør øge bestræbelserne på at sikre, at kortindehaverne faktisk bliver bekendt med muligheden for at spærre kortet ved henvendelse til PBS. Udlevering af et særskilt kort eller lignende med oplysning herom og om PBS's telefonnummer vil formentlig være væsentligt mere effektivt end anvendelse af understregning, fede typer eller lignende i de omfattende regler for dankort, som mange antagelig slet ikke læser.

Med hensyn til, hvor hurtigt spærring ved henvendelse til PBS bør ske, henvises til de generelle bemærkninger foran om rimelig hensyntagen til den situation, kortindehaveren befandt sig i. Der må således foretages en konkret vurdering, se eksempelvis sagerne 940523 (burde være sket "inden for et kortere tidsrum"), 940599 ("i løbet af aftenen"), 950075 ("umiddelbart efter"), 950309 ("i løbet af nogle få timer") og 950587 ("i løbet af søndag").

Ved vurderingen af den hidtidige praksis må man være opmærksom på, at spærring ved henvendelse til PBS tidligere forudsatte, at kort- eller kontonummer kunne oplyses. Dette er i løbet af 1995 og 1996 blevet ændret, således at spærring nu kan ske alene på grundlag af oplysning om personnummer (og pengeinstitut). Herefter synes udviklingen at måtte gå i retning af, at der stilles samme krav til hurtig spærring, når kortets bortkomst konstateres uden for pengeinstitutternes åbningstid, som når bortkomsten konstateres inden for åbningstiden, dog stadig under rimelig hensyn-

tagen til den konkrete situation, kortindehaveren befandt sig i.

Overlader kortindehaveren det til en anden at rette henvendelse til PBS, må fejl eller svigt i almindelighed være kortindehaverens egen risiko, jf. sagerne 489/1993 (kontaktede en medarbejder hos pengeinstituttet privat, men oplyste til denne et forkert kontonummer) og 940583 (bad sin ven om at ringe til PBS, hvilket imidlertid ikke skete).

I hvert fald én af hovedbankerne har indført sin egen spærrings-service, som kan kontaktes døgnet rundt, hvilket tydeligt er oplyst i bankens regler for dankort. Bankens kortindehavere kan dog fortsat også spærre kortet ved henvendelse til PBS, hvilket ligeledes er oplyst. Ukendskab til bankens egen spærrings-service synes derfor - på baggrund af Ankenævnets praksis om pligt til at kende muligheden for at spærre kortet ved henvendelse til PBS - ikke at kunne få betydning, når bortses fra den overgangsperiode, i hvilken oplysning om kort- eller kontonummer var nødvendig ved spærring via PBS, men ikke ved henvendelse til bankens egen spærrings-service.

Manglende iagttagelse af underretningspligten efter § 21, stk. 3, nr. 3, indebærer ikke, at kortindehaveren hæfter med op til 8.000 kr. for det samlede misbrugsbeløb. Hæftelsen med op til 8.000 kr. omfatter alene de beløb, som er hævet efter det tidspunkt, hvor underretning burde være foretaget. Ikke sjældent vil en endelig fastlæggelse af dette tidspunkt være unødvendig, fordi der er hævet mere end 8.000 kr. efter et tidspunkt, på hvilket underretning i hvert fald burde have været foretaget.

6. Udvalgte kendelser

På de følgende sider er i forkortet form gengivet nogle af de i 1996 afsagte kendelser. Udvalget er foretaget af sekretariatschefen i samråd med formandskabet. Det er tilstræbt at medtage kendelser, der er af en vis principiel og almindelig interesse,

og som må formodes at ville blive retningsgivende for Ankenævnets praksis.

En oversigt over de udvalgte kendelser findes på de første sider. Kendelserne er medtaget i nummerorden.

Finansrådet udgiver en CD-ROM, som omfatter samtlige kendelser afsagt af Pengeinstitutankenævnet, og som løbende ajourføres, og i hvilken der bl.a. kan søges i et omfattende emneregister.

Der kan endvidere henvises til Lynge Andersen og Møgelvang-Hansen: Bankretlige emner - Klager over pengeinstitutter (GadJura, København 1994).

Udvalgte kendelser omtales løbende i bladet Finansfokus (udgives af Finansforbundet).

Kendelser kan rekvireres hos Ankenævnets sekretariat.

Oversigt over udvalgte kendelser

940655	Betalingservice, sletning af huslejebetaling på grund af udlæg, erstatningsansvar, påregnelighed	27
940705	Realkreditbelåning, fejlagtig konsekvensberegning, tab	28
940808	Udlån, løbetid. Forkert beregnet ydelse, manglende hensyntagen til etableringsomkostninger	30
940846	Kautionslåns opsigelse begrundet i misligholdelse af hovedmandens øvrige engagement. Debitering af præmie på pantsat livsforsikring på kautionssikret lån . .	33
950022	Alskyldserklæring i dokument om pantsætning til sikkerhed for egne forpligtelser omfattede ikke en kautionsforpligtelse	36
950095	Investering af kontant indestående på kapitalpension i lange, lavt forrentede obligationer 16 måneder før pensionstidspunkt. Beregning af erstatning	38
950172	Lønkonto, modregning, trangsbeneficium	39
950212	Modregning i selvpensioneringskonto efter udløb af bindingsperioden tilsidesat	40
950232	Boligberegning, fejl i beregning udarbejdet i forbindelse med køb af fast ejendom, spørgsmål om answersgrundlag og tab	42
950253	Spørgsmål om hæftelse som meddebitor for overtræk på kassekredit	44
950279	Spørgsmål om ophør af kautionsforpligtelse ved sammenlægning af det sikrede lån med anden kautionists engagement	46
950299	Ekspeditionstid ved overførsel af selvpensioneringskonto	48
950313	Kaution, tilbageførsel af ydelser på studielån inden Hypotekbankens indfrielse af lånet	49
950349	Indklagede debiterede på klagers lønkonto beløb erhvervet ved transport	50
950369	Børneopsparingskonto, tvist om bindingsperiodens længde	51
950389	Rykkergebyrer, antal, samlet størrelse	52
950413	Godtgørelse af etableringsomkostninger ved opsigelse af lån som følge af pengeinstituts ophør	54

950416	Gældssanering, modregning i indestående på konti, der ved en fejl ikke var medtaget under gældssanerings-sag	55
950419	Kaution, spørgsmål om indfrielse i forbindelse med overførsel af sikrede lån til andet pengeinstitut .	57
950424	Spørgsmål om bortfald af kautionsforpligtelse i forbindelse med gennemførelse af tvangsakkord for kauti-onistens ægtefælle	59
950430	Gebyr for mortifikation af bog	62
950440	Modregning i pensionskonti i forbindelse med gældssa-neringssag	63
950469	Dankort, groft uforsvarlig adfærd, idet kort og PIN-kode efterladt i cykelkurv	66
950495	Uddannelsesopsparingskonto hævet af den ene væge i tilfælde, hvor forældrene efter skilsmisse havde fælles forældremyndighed	67
950507	Ekspeditionstid ved overflytning af anfordringskonto til andet pengeinstitut	69
950523	Ejerpantebrev pantsat til sikkerhed for fælles bolig-lån ved pengeinstitutskitte erstattet af nyt ejerpantebrev, som blev stillet til sikkerhed for alt mellem-værende, herunder den ene pantsætters kassekredit .	70
950545	Tilbageførsel af rentetilskrivning på udlån	72
950590	Børneopsparingskonto, indestående udbetalt til ikke berettiget	73
950594	Dankort efterladt ved kontantautomat i forbindelse med hævning, ikke groft uforsvarlig adfærd	74
960005	Spørgsmål om hæftelse for overtræk på bog	75
960055	Spørgsmål om debitering af gebyr for returnering af BetalingsService overførsler m.m.	77
960077	Kaution, underretning i henhold til bank- og spare-kasselovens § 41 m.v.	79
960080	Anvendelse af indestående på gravstedskonto til ned-bringelse af fuldmagtshavers gæld	81
960088	Kaution, spørgsmål om underretning efter bank- og sparekasselovens § 41	82
960097	Spørgsmål om indestående på bog blev udbetalt med frigørende virkning	83

960115	Modregning i kapitalpensionskonto ved ophævelse i utide tilsidesat	85
960121	Dankort, spærring foretaget kl. 14.40 efter tyveri af kortet samme dag kl. ca. 11.40 ikke rettidig . . .	86
960149	Værdipapirer, afregningskurs ved selvindtræde . . .	88
960162	Gebyr ved overførsel af engagement til andet pengeinstitut ikke påregneligt	92
960193	Alskyldserklæring, provenu af pant delvis anvendt til dækning af en af to pantsætteres særgæld	93
960222	Inkasso, tilskrivning af renter	94
960227	Indsættelse af forhåndslån på deponeringskonto, forrentning af byggekredit og realkreditlån	96
960237	Spørgsmål om, hvorvidt aftale om deltagelse i gearede pulje var tidsbegrænset	97
960247	Køb af aktier i Commercial Holding	98
960279	Modregning efter fusion, spørgsmål om pengeinstituttets frigørelsestid var indtrådt	103
960288	Akkord, spørgsmål om del af dividende var betaling af rentekrav	104

Kendelse afsagt den 26. marts 1996 i sag nr. 940655 (Betalings-service, sletning af huslejebetaling på grund af udlæg, erstatningsansvar, påregnelighed).

Pengeinstituttet P, som forestod betaling af bl.a. klageren K's husleje, slettede den 13. december 1991 alle automatiske betalinger som følge af, at der samme dag af Told og Skat var foretaget udlæg i K's konto.

K opholdt sig på dette tidspunkt i Italien og havde i september 1991 givet P underretning om sin midlertidige adresse i Italien. P underrettede ikke K om sletning af betalingerne.

Ultimo december 1991 overførte K et beløb til sin konto hos P. Beløbet var tilstrækkelig til betaling af huslejen.

Da P ikke betalte K's husleje, blev lejemålet senere ophævet og K udsat af lejemålet.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at betale i alt 105.062,58 kr., hvoraf værdi af indbo bortkommet ved flytning var opgjort til 71.753,45 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand delvis til følge med disse bemærkninger:

"Da P den 13. december 1991 afmeldte PBS-betalingerne, kunne P ikke vide, om der pr. 31. december 1991 - trods udlægget - ville være dækning på aktionærkontoen for huslejebetalingen. K indsatte den 27. december 1991 5.120 kr. på kontoen, hvilket beløb ikke var omfattet af udlægget. Der var således dækning for huslejeindbetalingen den 31. december 1991, og P findes allerede af denne grund

at have været uberettiget til afmelde K's huslejeindbetaling på PBS.

Det er endvidere ubestridt, at K har givet P meddelelse om adresseændring. P burde derfor have givet K meddelelse om, at fremtidige PBS-betalinger ville blive standset, således at K fik mulighed for at betale kreditor på anden vis.

Som følge af det anførte findes P at være erstatningsansvarlig for det tab, K har lidt på grund af den manglende betaling af huslejen. Ankenævnet finder ikke, at P kan gøres ansvarlig for den del af tabet, der skyldes, at indbo er forsvundet under flytningen, idet denne del af tabet må anses for upåregneligt for P. Derimod findes de øvrige poster i tabsopgørelsen at kunne godkendes. P findes herefter at burde erstatte K 105.062,58 kr. med fradrag af 71.753,45 kr. = 33.309,13 kr. Ankenævnet finder, at erstatningsbeløbet bør forrentes efter renteloven med virkning fra den 4. oktober 1994, da sagen blev indbragt for Ankenævnet."

0-0-0

Kendelse afsagt den 22. februar 1996 i sag nr. 940705 (Real-kreditbelåning, fejlagtig konsekvensberegning, tab).

I forbindelse med en omprioritering af klagerne K's ejendom valgte K et kreditforeningslån på 405.000 kr., idet pengeinstituttet P, der forestod omprioriteringen, oplyste, at lånet ville være tilstrækkeligt til indfrielse af eksisterende lån samt medføre et nettoprovenu på 30.000 kr. De 30.000 kr. skulle K anvende i forbindelse med renovering af et badeværelse.

P foretog en konsekvensberegning, men anvendte ved beregningen kontantlånsrestgælden i stedet for obligationsrestgælden, for så vidt angik to eksisterende kontantlån. Fejlen medførte, at nettoprovenuet alene blev på 10.688,78 kr.

P tilbød K et lån på 19.311,22 kr. med samme rente- og afdragsprofil som det effektuerede kreditforeningslån og uden etableringsomkostninger. K afviste tilbudet.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P bl.a. skulle betale 19.311,22 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse mod at yde K et lån på 19.311,22 kr. P tilbagebetalte under sagens forberedelse P's gebyr på 2.600 kr.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med følgende bemærkninger:

"P har erkendt, at man ved beregningen af nettoprovenuet af låneomlægningen begik en fejl, som medførte, at nettoprovenuet blev ca. 19.000 kr. mindre end oplyst til K.

Det må lægges til grund, at fejlen ikke indebar, at den gennemførte låneomlægning var økonomisk ufordelagtig for K. Det forhold, at K som følge af fejlen blev skuffet i deres økonomiske forventninger til resultatet af låneomlægningen, kan ikke i sig selv begrunde, at K har krav på økonomisk kompensation, jf. herved Højesterets dom af 1. november 1995. K's påstand kan herefter alene tages til følge, såfremt P må anses at have tilsikret K, at de ville opnå et nettoprovenu på 30.000 kr.

Det må lægges til grund, at K lagde vægt på, at de opnåede dette nettoprovenu, idet K skulle bruge et beløb i denne størrelsesorden til renovering af ejendommens badeværelse, og at P var bekendt hermed. Ankenævnet finder imidlertid ikke, at disse omstændigheder udgør tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at P i forbindelse med konsekvensberegningen har påtaget sig at indestå for, at K ville opnå et nettoprovenu på 30.000 kr. K's påstand tages derfor ikke til følge.

Det bemærkes, at P har tilbagebetalt gebyret for omprioriterings-sagens behandling og har tilbudt uden etableringsomkostninger at

yde K et lån med en hovedstol svarende til det manglende beløb på ca. 19.000 kr. og med samme rente- og afdragsvilkår som det optagne realkreditlåns."

0-0-0

Kendelse afsagt den 22. februar 1996 i sag nr. 940808 (Udlån, løbetid. Forkert beregnet ydelse, manglende hensyntagen til etableringsomkostninger).

Finansieringsselskabet F ydede i februar 1990 klageren K et billån på 80.751 kr., hvoraf 6.751 kr. var etableringsomkostninger. Ydelsen blev i lånetilbudet beregnet til 1.600 kr. pr. måned, hvorefter lånet ved uændret rente efter det oplyste ville være afviklet over ca. 72 måneder. Lånets rente var variabel, og F forbeholdt sig ret til ved nedsættelse eller forhøjelse af rentesatsen at ændre ydelsen tilsvarende.

På baggrund af en henvendelse fra K i foråret 1994 konstateredes det, at ydelsen på etableringstidspunktet var beregnet forkert, idet den månedlige ydelse skulle have været 1.765 kr., for at lånet ved uændret rente kunne afvikles over 72 måneder. Den faktiske ydelse på 1.600 kr. medførte ved uændret rente en løbetid på ca. 86 måneder.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at F tilpligtedes at anerkende, at lånet ville være indfriet ved betaling af 1.600 kr. i 72 måneder.

F nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog med stemmerne 3 - 2 F's påstand til følge med disse bemærkninger:

"F har ikke påtaget sig nogen forpligtelse til at regulere lånets ydelse med henblik på at fastholde en bestemt løbetid, og K måtte

derfor påregne, at løbetiden kunne blive forlænget som følge af renteforhøjelser.

Det må - også på baggrund af Ankenævnets kendskab til en række tidligere sager vedrørende tilsvarende lån ydet af F - lægges til grund, at den af F begåede fejl bestod i, at man ved fastsættelsen af ydelsen på 1.600 kr. månedligt undlod at tage hensyn til de samlede etableringsomkostninger på 6.751 kr.

Ved Højesterets dom af 1. november 1995 er det fastslået, at en fejl begået af et pengeinstitut ved beregningen af ydelsen på et lån, som medfører, at lånets løbetid bliver længere end oplyst af pengeinstitutttet, ikke kan begrunde, at låntageren har krav på erstatning eller anden økonomisk kompensation, hverken efter almindelige erstatningsregler, på aftaleretligt grundlag eller ud fra synspunktet skuffede økonomiske forventninger."

3 medlemmer udtalte herefter:

"Den fejl, som er begået af F i det foreliggende tilfælde, er - set i lyset af den række af tilsvarende sager, som tidligere har været forelagt for Ankenævnet - af klar og generel karakter. Vi finder imidlertid, at hverken dette forhold eller andre omstændigheder kan føre til et andet resultat end det, der er fastslået ved Højesterets dom. Vi stemmer derfor for ikke at tage klagen til følge."

2 medlemmer udtalte:

"Ved Højesterets dom af 1. november 1995 er bl.a. fastslået, at en fejlagtig angivelse af et låns løbetid ikke ud fra aftaleretlige synspunktet har betydning for låntagerens grundlæggende pligt til at tilbagebetale lånet med renter. Efter vores opfattelse må dommens præmisser på dette punkt forstås således, at flertallet i Højesteret har statueret, at et pengeinstituts løbetidsangivelse i almindelighed må anses for en "serviceoplysning" uden selvstændig aftaleretlig betydning eller betydning for aftalens fortolk-

ning i øvrigt. Dette udelukker selvsagt ikke, at løbetidsangivelser under omstændigheder, der adskiller sig væsentligt fra dem, der forelå i sagen for Højesteret, kan have en sådan aftaleretlig relevans.

Det forholdsvis store antal sager ved Ankenævnet om F's og andre finansieringsselskabers markedsføring af udlån svarende til det foreliggende viser efter vores opfattelse, at løbetidsangivelser i disse forhold har eller i hvert fald havde en væsentlig mere fremskudt placering og tillægges eller i hvert fald blev tillagt tilsvarende central betydning af både låntager og långiver forud for og ved aftalens indgåelse, end hvad der i almindelighed gør sig gældende ved lån i pengeinstitutter.

I hvert fald i relation til F's billån, hvis løbetid i et stort antal tilfælde konsekvent er angivet uden hensyntagen til, at stiftelsesomkostningerne skulle betales af låntageren, finder vi derfor tilstrækkeligt grundlag for at anse løbstidsangivelsen for en bestanddel af parternes aftale og ikke blot en "serviceoplysning" uden aftaleretlig relevans.

Idet vi efter det foreliggende lægger til grund, at K, da lånet blev stiftet, hverken indså eller burde indse, at stiftelsesomkostningerne ikke var omfattet af det beløb, der udgjorde produktet af henholdsvis det af F angivne månedlige beløb og det angivne antal måneder, finder vi, at F som den, der har udformet vilkårene for billånet, i overensstemmelse med almindelige principper om fortolkning af aftaler (som nu har fundet udtryk i aftalelovens § 38 b) må bære risikoen for, at de angivne vilkår om Ks betaling af på den ene side lånets hovedstol med tillæg af renter og på den anden side en angiven månedlig ydelse i det angivne antal måneder har vist sig at være indbyrdes uforenelige.

Vi stemmer herefter for, at K stilles, som om stiftelsesomkostningerne ikke skulle være betalt af K."

Kendelse afsagt den 22. februar 1996 i sag nr. 940846 (Kautionslåns opsigelse begrundet i misligholdelse af hovedmandens øvrige engagement. Debitering af præmie på pantsat livsforsikring på kautionssikret lån.)

Pengeinstituttet P ydede i december 1991 klageren K et lån på 96.718,11 kr.

Af gælds brevet fremgik bl.a., at lånet uanset lånets afviklingsbestemmelse kunne opsiges af begge parter med 14 dages varsel. Af P's almindelige forretningsbetingelser fremgik, at P kun kunne opsiges udlånsaftaler med private kunder med et varsel 3 måneder. Af gælds brevet generelle bestemmelser fremgik, at P kunne betragte lånet som forfaldent til indfrielse uden opsigelse i tilfælde af (bl.a.), at debtors forhold ændredes væsentligt til skade for P. Endvidere fremgik, at P af debitor kunne kræve særskilt betaling for eventuelt udlæg til forsikringspræmier.

I april 1992 påtog K's to sønner sig selvskyldnerkaution for ethvert krav vedrørende lånet.

P ydede ultimo december 1992 K en kassekredit på 110.000 kr. til brug for driften af en café, som K havde forpagtet. Af kassekreditkontraktens generelle bestemmelser fremgik bl.a., at P kunne kræve særskilt betaling af eventuelt udlæg til forsikringspræmier. K pantsatte samtidig en livsforsikring på 200.000 kr. til sikkerhed for opfyldelse af forpligtelser af enhver art, som hun havde eller senere måtte få over for P.

I oktober 1993 ophørte K som forpagter af caféen, og der indledtes forhandlinger vedrørende afvikling af engagementet med P.

I juli 1994 betalte P præmien på K's livsforsikring med 2.872 kr. og debiterede beløbet på K's lån.

I november 1994 tilbød P K en afviklingsordning, som K afslog, idet K ønskede at afvikle lånet som aftalt for derefter at tage stilling til en afvikling af kassekreditte. P opsagde herefter den 17. november 1994 lånet og kassekreditte til indfrielse pr. 5. december 1994.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at fortsætte lånet på de aftalte vilkår og tilbageføre træk på lånet til betaling af forsikringspræmien.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

Tre medlemmer udtalte:

"Vi finder, at P den 17. november 1994 var berettiget til at opsigge det kautionssikrede lån med henvisning til, at K's kassekredit var misligholdt, og at K havde tilkendegivet indtil videre alene at ville afdrage på det kautionssikrede lån og ikke at ville acceptere P's akkordtilbud af 1. november 1994. Da det kautionssikrede lån ikke var misligholdt, og da P i relation til dette lån ikke kunne påberåbe sig bestemmelsen om erhvervskunder i de almindelige forretningsbetingelsers pkt. 9, burde opsigelsen af dette lån dog være sket med 3 måneders varsel i overensstemmelse med de almindelige forretningsbetingelsers pkt. 10. Det bemærkes herved, at der er modstrid mellem gældsbreve's opsigelsesbestemmelse og pkt. 10 i de almindelige forretningsbetingelser, hvortil der henvises i gældsbrevet, og at debitor i denne situation bør kunne påberåbe sig den for debitor mest fordelagtige bestemmelse. Det forhold, at opsigelsen skete med for kort varsel, findes dog ikke at kunne tillægges den betydning, at opsigelsen er uden retsvirkning, og lånet må derfor nu betragtes som forfaldent til indfrielse.

Det fremgår klart af håndpant sætningserklæringen af 29. december 1992, at pantsætningen tillige skete til sikkerhed for K's private engagement, og K findes at være bundet heraf, selv om pantsætning-

gen fandt sted i forbindelse med stiftelsen af kassekreditten. Vi finder herefter videre, at P i forhold til K var berettiget til at betale præmien på livsforsikringen og debitere beløbet, 2.872 kr., på hendes udlånskonto. Da pantsætningen af livsforsikringen er sket efterfølgende og uden kautionisternes medvirken, findes dette beløb med tillæg af renter heraf imidlertid ikke at kunne gøres gældende over for kautionisterne.

Vi stemmer derfor for alene at tage klagen til følge i det omfang, der følger af det foran anførte."

2 medlemmer udtalte:

"Vi finder ikke, at K's tilkendegivelse af, at fremover indbetalte beløb indtil videre alene skulle afskrives på det ikke-misligholdte, kautionssikrede lån og ikke på den misligholdte, ikke-kautionssikrede kassekredit, udgjorde den fornødne saglige begrundelse for, at P kunne påberåbe sig den forbeholdte, uspecificerede ret til at opsiges det kautionssikrede lån med et vist varsel.

Vi lægger herved vægt på, at en skyldner efter almindelige retsgrundsætninger som udgangspunkt er frit stillet med hensyn til at bestemme, på hvilken fordring af flere mulige et samtidig eller senere, frivilligt indbetalt beløb skal afskrives. P måtte derfor være forberedt på, at skyldneren af hensyn til kautionisterne eventuelt ville vælge at betale den kautionssikrede, private gæld før den ikke-kautionssikrede, erhvervsmæssige gæld. Ville P ikke løbe nogen risiko i så henseende, havde det været nærliggende, om P i forbindelse med etableringen af den erhvervsmæssige kredit havde betinget sig tilsvarende sikkerhed som for det kautionssikrede, private lån, der var stiftet mindre end et år tidligere. Når dette ikke skete, finder vi ikke tilstrækkelig grund til at fravige det nævnte udgangspunkt om skyldnerens principale valgfrihed vedrørende afskrivningsspørgsmålet.

Under disse omstændigheder finder vi ikke, at P havde det fornødne grundlag for at anvende den generelle og helt uspecificerede opsi-

gelsesklausul til at spekulere i den stillede kaution og på denne måde udvirke, at kautionisternes hæftelse for det private lån reelt blev udstrakt til K's erhvervsmæssige gæld.

Det følger af det anførte, at vi heller ikke finder tilstrækkeligt grundlag for at antage, at K's principale valgfrihed var begrænset, således at hun, trods sin udtrykkelige angivelse af, at gælden skulle afskrives den kautionssikrede gæld, måtte tåle, at indbetalte beløb var blevet afskrevet forholdsmæssigt på de to gældsposter. Efter vores opfattelse forelå der således heller ikke den fornødne saglige begrundelse for at anvende opsigelsesklausulen som løftestang for gennemførelse af et krav herom.

Vi finder desuden anledning til at bemærke, at en opsigelses retsvirkning efter vores opfattelse ikke alene er betinget af, at den har en saglig begrundelse, men i almindelighed tillige af, at opsigelsen ledsages af en sådan begrundelse. Vi henviser herved til Bank- og sparekassetilsynets Beretning for 1979 s. 23, hvorefter fremgår, at en opsigelse efter tilsynets opfattelse normalt skal opfylde disse betingelser for at kunne anses for overensstemmende med kravet i bank- og sparekasselovens § 1, stk. 6, om "redelig forretningsskik og god pengeinstitutpraksis".

Idet vi i øvrigt er enige med de øvrige nævnsmedlemmer, stemmer vi herefter for, at klagen i det hele tages til følge."

0-0-0

Kendelse afsagt den 8. januar 1996 i sag nr. 950022 (Alskyldserklæring i dokument om pantsætning til sikkerhed for egne forpligtelser omfattede ikke en kautionsforpligtelse).

I juni 1988 kautionerede klageren K for sin ægtefælle Æ's lån hos pengeinstituttet P. Lånet blev senere forhøjet, senest i november 1993 til 145.998,40 kr. K's hæftelse som kautionist blev udvidet tilsvarende.

Ved en håndpantssætningserklæring, der efter det oplyste var fra 1989, håndpantssatte K et pantebrev på oprindelig 54.761,27 kr. til sikkerhed for enhver forpligtelse, som K havde eller senere måtte få overfor P. Pantssætningen skete i forbindelse med, at K optog et lån, som senere blev indfriet. Senere optog K et yderligere lån, som også var indfriet.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at frigive pantebrevet på oprindeligt 54.761,27 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets flertal tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Det må lægges til grund, at K's pantsætning i 1989 af pantebrevet på oprindelig 54.761,27 kr. skete i forbindelse med, at P ydede K selv et lån. Vi finder, at P ikke alene på grundlag af den standardmæssige alskyldserklæring kan gøre gældende, at pantebrevet tillige er stillet til sikkerhed for K's kautionsforpligtelse for Æ's lån og dermed reelt tillige er stillet til sikkerhed for dette lån. Herefter, og da det er ubestridt, at K's egne lån hos P er indfriet, stemmer vi for at tage K's påstand om udlevering af pantebrevet på oprindelig 54.761,27 kr. til følge."

Mindretallet udtalte:

"I pantsætningserklæringen vedrørende pantsætningen af pantebrevet på oprindelig 54.761,27 kr. var udtrykkeligt angivet, at den skete til sikkerhed for opfyldelse af enhver forpligtelse, som K da havde eller senere måtte få over for P. Pantsætningen dækker således efter sin ordlyd også opfyldelsen af de forpligtelser, som K ubestridt har i henhold til kautionen for Æ's lån. Da der alene er tale om pant for pantsætters egne forpligtelser, finder vi ikke grundlag at tilsidesætte pantsætningserklæringens ordlyd eller for at foretage en indskrænkende fortolkning af denne. Vi stemmer

derfor for, at K's påstand om udlevering af pantebrevet på oprindelig 54.761,27 kr. ikke skal tages til følge."

P har i medfør af Ankenævnets vedtægters § 11, stk. 2, meddelt, at P ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

0-0-0

Kendelse afsagt den 22. januar 1996 i sag nr. 950095 (Investering af kontant indestående på kapitalpension i lange, lavt forrentede obligationer 16 måneder før pensionstidspunkt. Beregning af erstatning).

Klageren K havde en kapitalpensionskonto hos pengeinstituttet P. P rettede henvendelse til K vedrørende investeringsrådgivning om kapitalpensionskontoen. K's pensionsalder fremgik af kapitalpensionsaftalen og var fastsat til K's fyldte 64. år den 17. juli 1995.

På et møde den 10. marts 1994 hos P købte K nominelt 202.000 kr. i 30-årige 6% obligationer til kurs 88,45 på anbefaling fra P.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at erstatte K's tab eller stille ham, som om investering i korte obligationer havde fundet sted.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog første led af K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Mødet den 10. marts 1994 kom i stand som følge af, at P havde rettet henvendelse til K, hvis kapitalpensionsmidler var indsat på en kontantkonto, og havde gjort ham opmærksom på mulighederne for at få et større afkast af indeståendet, end den almindelige kontoforrentning gav. P's medarbejdere var på mødet bekendt med,

at K's kapitalpensionskonto skulle frigives ved hans 64. år i juli 1995. De måtte derfor anse det for en nærliggende mulighed, at en eventuel obligationsbeholdning skulle realiseres på dette tidspunkt. Det må lægges til grund, at medarbejderne på trods heraf ikke drøftede investeringens tidshorisont med K. Ankenævnet finder, at P's medarbejdere under disse omstændigheder ikke har ydet en faglig korrekt rådgivning ved at anbefale K at investere i lange, lavt forrentede obligationer, og at P derfor er erstatningsansvarlig over for K.

Som følge heraf bør P, såfremt K inden 4 uger fra kendelsens afsigelse fremsætter krav herom, tilbagekøbe obligationerne til en kurs, som - under hensyn til den højere forrentning, K har opnået i den forløbne tid - økonomisk stiller ham, som om obligationsinvesteringen ikke var foretaget, og midlerne var forblevet indestående på en almindelig konto. Denne tilbagekøbskurs kan beregnes som K's købskurs med fradrag af

$$\frac{(\text{dir. obl. rente} + \text{indklagedes gns. rente}) \times \text{dage} \times \text{købskurs}}{100 \times 360''}$$

0-0-0

Kendelse afsagt den 22. januar 1996 i sag nr. 950172 (Lønkonto, modregning, trangsbeneficium).

Efter at pengeinstituttet P den 7. februar 1995 havde tilbageført betalinger af bl.a. klageren K's husleje m.v. henvendte K sig den 17. s.m. med anmodning om, at de tilbageførte betalinger blev foretaget påny. P indvilgede heri, hvorefter saldoen på K's budgetkonto var 6.283,47 (negativ). Ifølge P blev betalingerne gennemført, idet K oplyste, at der ved næste lønudbetaling ville være penge til dækning. Ifølge K blev der alene indgået aftale om forhøjelse af det månedlige overførselsbeløb fra K's lønkonto til budgetkontoen.

Den 27. februar 1995 indgik K's nettoløn på 8.850,51 kr. på K's lønkonto, hvis saldo herefter var 8.938,19 kr. (positiv).

På K's anmodning udbetalte P den 28. februar 1995 1.000 kr. fra lønkontoen, men afviste at udbetale yderligere beløb. Samme dag overførte P 7.500 kr. fra lønkontoen til budgetkontoen, hvis saldo herefter var 16,53 kr. (positiv).

Den 3. marts 1995 udbetalte P 2.000 kr. til K fra lønkontoen, hvis saldo herefter var 5.761,81 kr. (negativ).

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at udbetale hendes løn på 8.850,51 kr. med fradrag af det allerede udbetalte beløb på 3.000 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"K henvendte sig til P den 28. februar 1995 for at få udbetalt det lønbeløb, der var indsat på kontoen dagen før. Ankenævnet finder, at det følger af princippet i retsplejelovens § 509, stk. 1, jf. stk. 3, at P var forpligtet til at udbetale K beløbet, uanset en eventuel modstående aftale, såfremt beløbet måtte anses for nødvendigt til opretholdelse af "et beskedent hjem og en beskeden levelfod" for K og hendes husstand. Efter oplysningerne om K's økonomiske forhold, herunder navnlig, at hun er eneforsørger til tre børn, finder Ankenævnet, at hele lønbeløbet har været nødvendigt hertil."

0-0-0

Kendelse afsagt den 22. februar 1996 i sag nr. 950212 (Modregning i selvpensioneringskonto efter udløb af bindingsperioden til-sidesat).

Den 14. november 1994 udløb bindingsperioden for klageren K's selvpensioneringskonto hos pengeinstituttet P.

Den 27. februar 1995 ophævede P selvpensioneringskontoen og anvendte kontoens provenu på ca. 61.000 kr. til nedbringelse af P's forfaldne tilgodehavende hos K.

Af sagen fremgik, at K løbende havde modtaget pensionsoversigter vedrørende kontoen. Oversigter var dog ikke blevet fremsendt til K i 1993 og 1994 som følge af, at K's engagement var nødlidende. Det var P's sædvanlige procedure at ophøre med at fremsende skriftlige meddelelser herunder årlige pensionsoversigter, når et engagement var nødlidende.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at udbetale indeståendet på selvpensioneringskontoen.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3-2 tog Ankenævnets flertal K's påstand til følge.

Flertallet udtalte:

"P gav ikke ved udløbet af bindingsperioden for K's selvpensioneringskonto den 14. november 1994 K meddelelse herom. Det må endvidere lægges til grund, at K i 1993 og 1994 ikke modtog sædvanlige pensionsoversigter eller andre årsopgørelser, hvoraf indeståendet på selvpensioneringskontoen fremgik. Det forhold, at K's øvrige engagement var misligholdt, udgør efter vor opfattelse ikke en rimelig begrundelse for ikke at fremsende sædvanlige meddelelser vedrørende selvpensioneringskontoen, og vi finder samtidig, at der ikke kan bortses fra muligheden af, at P's undladelse heraf har været medvirkende årsag til, at K ikke var opmærksom på indeståendet på selvpensioneringskontoen og bindingsperiodens udløb. Vi finder, at P's modregning i indeståendet på kontoen under disse omstændigheder må anses for uberettiget, selv om den fandt sted mere end 3 måneder efter bindingsperiodens

udløb, jf. retsplejelovens § 512, stk. 3, og at P som konsekvens heraf er forpligtet til at udbetale indeståendet med tillæg af renter til K uden nu at kunne foretage modregning heri."

Mindretallet udtalte:

"Bindingsperioden for K's selvpensioneringskonto udløb den 14. november 1994. Beskyttelsen mod udlæg i indeståendet ophørte 3 måneder senere, jf. princippet i retsplejelovens § 512, stk. 3, og P's modregning i indeståendet den 27. februar 1995 var derfor efter almindelige regler berettiget. Det må lægges til grund, at K ved kontoens oprettelse fik udleveret en genpart af aftalen, hvorefter bindingsperiodens udløb fremgik, og P's findes ikke at have haft pligt til ved bindingsperiodens udløb at give K særskilt underretning herom. Vi finder heller ikke, at modregningen var uberettiget som følge af, at K, fordi engagementet var nødlidende, ikke i 1993 og 1994 modtog pensionsoversigter eller andre årsopgørelser, hvorefter indeståendet på selvpensioneringskontoen fremgik, hvorved bemærkes, at bindingsperioden ikke fremgår af disse oversigter og opgørelser. Vi stemmer derfor for ikke at tage klagen til følge."

P blev pålagt at betale 61.645,03 kr. med tillæg af den rente, der var gældende for selvpensioneringskonti, hvis bindingsperiode var udløbet fra, fra den 27. februar 1995 til den 17. april 1995 og rente efter renteloven fra den 18. april 1995.

P har i medfør af Ankenævnets vedtægters § 11, stk. 2, meddelt, at P ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

0-0-0

Kendelse afsagt den 8. maj 1996 i sag nr. 950232 (Boligberegning, fejl i beregning udarbejdet i forbindelse med køb af fast ejendom, spørgsmål om ansvarsgrundlag og tab).

I marts 1994 udarbejdede pengeinstituttet P for klagerne K en økonomiberegning til brug for K's overvejelser om køb af en fast ejendom. Beregningen blev foretaget på grundlag af en salgsopstilling udarbejdet af et ejendomsmæglerfirma. I salgsopstillingen var det oplyst, at et lån til Nykredit havde et negativt afdrag det første år på 5.629 kr., således at lånets ydelse det første år var 30.169 kr.

K underskrev i maj 1994 betinget skøde vedrørende ejendommen, idet dog købesummen var nedsat fra 815.000 kr. til 785.000 kr. i forhold til den af ejendomsmægleren udarbejdede salgsopstilling.

Efter at K havde modtaget første terminsopkrævning fra Nykredit konstateredes det, at salgsopstillingens oplysning om negativt afdrag til Nykredit var fejlagtig, således at første års ydelse til Nykredit korrekt udgjorde 41.427 kr. og ikke 30.169 kr.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at betale en godtgørelse på 80.000 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

3 medlemmer udtalte:

"Vi finder, at P's medarbejder burde have indset, at der måtte være en fejl i ejendomsmæglerens salgsopstilling, idet der ikke kunne være tale om et negativt afdrag på lånet til Nykredit. Medarbejderen begik derfor en ansvarspådragende fejl ved uden nærmere undersøgelse at lægge salgsopstillingens tal til grund for økonomiberegningen.

Det er i retspraksis antaget, at køberen af en fast ejendom som udgangspunkt har krav på erstatning, såfremt det viser sig, at de årlige prioritetsydelse er højere end oplyst af sælgeren eller denne ejendomsmægler, jf. bl.a. UfR 1980 s. 255 V og UfR 1981 s.

410 H. Det kan ikke antages, at Højesterets dom i den såkaldte løbetidssag, jf. UfR 1996 s. 200, har ændret denne praksis. P's anbringende om, at K ikke kan anses at have lidt tab, kan derfor ikke tages til følge.

Efter det anførte og idet bemærkes, at P ikke har gjort gældende, at K burde have opdaget fejlen forud for handelens indgåelse, finder vi, at P er erstatningspligtig over for K. Vi finder, at erstatningen bør beregnes som nettonutidsværdien af den årlige merydelse i forhold til det oplyste, dvs. ved tilbagediskontering af de årlige mernettoydeler, som fremkommer, når merbruttoydelerne på 11.258 kr. reduceres med værdien af skattefradraget. Det således beregnede erstatningsbeløb bør forrentes som nedenfor bestemt.

Det bemærkes, at vi ikke har taget stilling til, hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang P måtte have ret til regres mod ejendomsmægleren."

2 medlemmer udtalte:

"Vi finder, at K forud for handelens indgåelse selv burde have opdaget, at der var en fejl i ejendomsmæglerens salgsopstilling og dermed også i P's økonomiberegning, idet der ikke kunne være tale om et negativt afdrag på lånet til Nykredit. Allerede af denne grund må K være afskåret fra at påberåbe sig fejlen over for P."

0-0-0

Kendelse afsagt den 14. maj 1996 i sag nr. 950253 (Spørgsmål om hæftelse som meddebitor for overtræk på kassekredit).

Klageren K og dennes samlever S underskrev i maj 1993 som debitorer på et gældsbrief på 200.000 kr. ydet af pengeinstituttet P. P ydede samtidig K og S en kassekredit på 100.000 kr. Til sikkerhed for lånet og kassekreditten håndpantstte S et ejerpan-

tebrev på 250.000 kr. med pant i S's erhvervsejendom. K stillede et ejerpantebrev på 250.000 kr. med pant i K's ejendom til sikkerhed for et fælleslån på 125.000 kr., som etableredes samtidigt.

Den 1. august 1994 ophævede K og S samlivet. S meddelte omkring samme tidspunkt P, at hans virksomhed gik i "stille betalingsstandsning". I forbindelse med salg af erhvervsejendommen indbetaltes i april 1995 ejerpantebrevets provenu på 250.000 kr. til P. P indsatte beløbet på kassekreditte, hvis saldo herefter udgjorde 11.000 kr. (positiv).

K indbragte sagen for Ankenævnet bl.a. med påstand om, at P tilpligtedes at anvende provenuet af ejerpantebrevet på 250.000 kr. til indfrielse af lånet på oprindelig 200.000 kr. og nedbringelse af lånet på oprindelig 125.000 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Det må lægges til grund, at kassekreditte alene blev anvendt i den virksomhed, som blev drevet af S, og Ankenævnet finder det betænkeligt at fastslå, at K, som ikke særskilt modtog kontoudtog, har været bekendt med og stiltiende har accepteret overtrækket på kassekreditte. K kunne som meddebitor og pantsætter for erhvervs-lånet på 200.000 kr. og kassekreditte på 100.000 kr. med føje forudsætte, at hendes risiko var begrænset ved det af S stillede pant i ejerpantebrevet i erhvervsejendommen. P findes herefter ikke i forhold til K at have været berettiget til at anvende provenuet på 250.000 kr. af ejerpantebrevet i erhvervsejendommen til indfrielse af overtrækket på kassekreditte."

I kendelsens konklusion bestemtes, at P burde anerkende, at K ikke hæftede for overtrækket på kassekreditte, ligesom K burde stilles, som om provenuet på 250.000 kr. af ejerpantebrevet i

erhvervsejendommen var anvendt til indfrielse/nedbringelse af kassekreditten på 100.000 kr. og lånet på oprindelig 200.000 kr.

0-0-0

Kendelse afsagt den 4. juli 1996 i sag nr. 950279 (Spørgsmål om ophør af kautionsforpligtelse ved sammenlægning af det sikrede lån med anden kautionists engagement).

Pengeinstituttet P ydede i maj 1992 et firma ved D en kassekredit på 125.000 kr. Klageren K og B kautionerede for firmaets engagement med P. K stillede et løsørejerpantebrev til sikkerhed i samme forbindelse.

I marts 1993 accepterede K et bevilget overtræk på 19.000 kr. på kreditten. Efter opsigelse af kreditten i november 1993 anmodede P i marts 1994 K om at indfri kautionsforpligtelsen ved betaling af 135.123,79 kr. med tillæg af renter.

Ved udeblivelsesdom af 12. oktober 1994 blev K dømt til at betale til P 135,523,79 kr. med rente 18% p.a. heraf fra 1. januar 1994 samt 6.100 kr. i sagsomkostninger.

Ved låneaftale af 28. februar 1995 sammenlagde P B's eget engagement med B's kautionsforpligtelse for kassekreditten til et nyt lån på 322.000 kr. Af kontoudtog af 23. marts 1995 for kassekreditten fremgår, at denne udgik ved overførsel af 135.523 kr. fra en konto tilhørende B. I juni 1995 opsagde P låneaftalen med B på grund af misligholdelse.

Den 7. marts 1994 foretoges på P's begæring udlæg i K's ejerlejlighed på grundlag af dommen af 12. oktober 1994.

K havde ved klageskema af 20. maj 1995 indbragt sagen for Ankenævnet. K nedlagde endelig påstand om, at P tilpligtedes at

frafalde ethvert krav mod hende, frigive løsørejerpantebrevet på 125.000 kr. og aflyse udlægget i ejerlejligheden.

P nedlagde påstand om frifindelse, subsidiært afvisning.

Ankenævnets afgørelse var således:

"De spørgsmål, som nærværende klage angår, har ikke været prøvet af fogedretten i forbindelse med, at denne den 7. marts 1996 foretog udlæg i K's ejerlejlighed. Ankenævnet finder, at det under disse omstændigheder ikke er afskåret fra at tage klagen under påkendelse.

K blev ved dommen af 12. oktober 1994 i sin egenskab af kautionist tilpligtet til P at betale 135.523,79 kr. med rente heraf 18% p.a. fra den 1. januar 1994 samt i sagsomkostninger 6.100 kr. Hovedstolen med tillæg af renter udgjorde skylden i henhold til kassekreditkontrakten af 11. maj 1992, og for denne skyld hæftede K fortsat solidarisk sammen med debitor og B. Af de fremlagte kontoudtog fremgår, at B den 23. marts 1995 indfrieede saldoen på kassekreditten, som havde henstået uden rentetilskrivning siden den 1. januar 1994, ved betaling af beløbet på 135.523,79 kr. At indfrielsen skete ved overførsel af en del af provenuet af et nyt lån til B, kan ikke medføre, at K's kautionsforpligtelse automatisk er blevet overført til en del af dette nye lån. K har ikke samtykket i at påtage sig en sådan kautionsforpligtelse, og der findes heller ikke at være grundlag for at fastslå, at K under de efterfølgende forhandlinger med P på bindende måde har anerkendt, at hendes forpligtelser over for P bestod uændret.

K's forpligtelser i henhold til dommen af 12. oktober 1994 er herefter ved B's indfrielse af kassekreditstens saldo blevet nedbragt med hovedstolen på 135.523,79 kr., således at K som restgæld til P skylder dels et rentebeløb beregnet som 18% p.a. af 135.523,79 kr. fra den 1. januar 1994 til den 23. marts 1995, dels sagsomkostningsbeløbet på 6.100 kr. Da K således ikke i det hele er

frigjort over for P, kan hendes påstande om udlevering af løsørejerpantebrevet og aflysning af udlægget i ejerlejligheden ikke tages til følge."

0-0-0

Kendelse afsagt den 6. februar 1996 i sag nr. 950299 (Ekspeditionstid ved overførsel af selvpensioneringskonto).

I november 1994 anmodede klageren K pengeinstituttet P om overførsel af K's selvpensioneringskonto til et andet pengeinstitut. Kontoens indestående var placeret i P's puljeordning. Af P's regler for pensionspuljer fremgik, at en kontohaver med en måneds varsel til et kvartals udløb kunne anmode om overførsel af ordningen til andet pengeinstitut, ligesom det fremgik, at der ved overførsel måtte påregnes en ekspeditionstid.

Pr. 1. januar 1995 blev selvpensioneringskontoens indestående overført til en kontantkonto, der forrentedes med 2½% p.a. Den 20. s.m. forelå beregningen af afkast for pensionspuljen. Den 6. marts 1995 opgjorde og overførte indklagede kontoen til K's nye pengeinstitut.

K indbragte sagen for Ankenævnet bl.a. med påstand om, at P tilpligtedes at erstatte et rentetab for perioden 1. januar 1995 til overførselstidspunktet opgjort af K til 245 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand delvis til følge med følgende bemærkninger:

"Vedrørende ekspeditionstiden i forbindelse med overførslen finder Ankenævnet, at K berettiget kunne forvente, at selvpensioneringskontoen blev opgjort og overført senest 10 ekspeditionsdage efter, at beregningen af afkastet for 4. kvartal 1994 forelå. Ankenævnet

finder herefter, at P bør erstatte K's rentetab på selvpensio-
neringskontoen i perioden 3. februar 1995 til 6. marts 1995. P har
ikke gjort indsigelse over for K's opgørelse af rentetabet til 245
kr. i perioden 1. januar til 6. marts 1995. Ankenævnet finder
herefter, at erstatningen passende kan fastsættes til 125 kr."

0-0-0

Kendelse afsagt den 2. april 1996 i sag nr. 950313 (Kaution,
tilbageførsel af ydelser på studielån inden Hypotekbankens
indfrielse af lånet).

Den 9. august 1994 afholdtes møde hos pengeinstituttet P med
klageren K vedrørende K's engagement. Saldoen på K's budgetkonto
var negativ med ca. 45.000 kr. K havde bl.a. hos P et stats-
garanteret studielån. K meddelte, at han ville søge udsættelse med
tilbagebetalingen af dette.

I november 1994 meddelte Hypotekbanken, at K's ansøgning om
udsættelse med tilbagebetaling af studielånet ikke kunne imødekom-
mes.

Den 14. december 1994 tilbageførte P 5 ydelser, i alt 8.250 kr.,
for perioden marts til og med juli 1994 fra K's studielån til
budgetkontoen.

Den 11. april 1995 indfrie Hypotekbanken studielånet med
49.535,40 kr.

K indbragte sagen Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at
anerkende, at restgælden på studielånet ved Hypotekbankens
indfrielse skulle opgøres som restgælden 29. juli 1994, 38.527,15
kr., med tillæg af gældende rente frem til indfrielsen.

P nedlagte påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"K's betaling af de månedlige ydelser på hans studielån hos P skete i henhold til aftale mellem K og P ved overførsel fra K's budgetkonto hos P, som i hele 1994 har haft en negativ saldo.

En adgang fra indklagede til uafhængigt af almindelige modregningsregler at tilbageføre ydelser, som er krediteret klagerens studielån, til klagerens budgetkonto, findes at skulle ske inden for meget kort tid efter overførslen.

Dette er ikke tilfældet med den af P foretagne tilbageførsel, der således har været uberettiget.

Ankenævnet finder derfor, at P ved overførsel af 8.250 kr. valideret den 14. december 1994 fra K's øvrige engagement hos P til K's studielånskonto hos P bør stille K, som om tilbageførslen ikke havde fundet sted, såvel i forhold til P som - ved afregning til denne eller på anden måde - i forhold til Hypotekbanken."

0-0-0

Kendelse afsagt den 28. juni 1996 i sag nr. 950349 (Indklagede debiterede på klagers lønkonto beløb erhvervet ved transport).

I forbindelse med, at klageren K solgte en bil overså pengeinstituttet P ved en fejl, at et finansieringsselskab F over for P tidligere havde anmeldt et udlæg i den solgte bil. P havde til sikkerhed for K's lån hos P pant i bilen i form af et løsørejer-pantebrev. Mellem P og F blev der herefter opnået enighed om, at P fik transport på 30.000 kr. af F's krav mod H, idet F herefter frafaldt udlægget.

P hævede den 11. august 1994 30.000 kr. på K's lønkonto hos P, som herefter kom i overtræk med 25.220,07 kr. K protesterede mod at inddække overtrækket.

P anlagde sag mod K med påstand om, at K skulle betale 30.000 kr. Sagen blev af retten udsat på forelæggelse for Ankenævnet.

For Ankenævnet nedlagde K påstand om, at P tilpligtedes at frafalde kravet på 30.000 kr. samt tilbageføre det på K's lønkonto hævede beløb på 30.000 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand delvis til følge med disse bemærkninger:

"P erhvervede i august 1994 ved transport 30.000 kr. af den fordring, som F havde på K (og dennes tidligere ægtefælle). P indtrådte således i F's rettigheder mod K for dette beløb og var berettiget til at afkræve K beløbet, idet det lægges til grund, at F's krav i sin helhed var forfaldent til betaling. Ankenævnet finder imidlertid, at det var uberettiget og kritisabelt, at P debiterede K's lønkonto de 30.000 kr., hvorved der opstod overtræk på denne. P skal derfor tilbageføre beløbet på 30.000 kr. til K's lønkonto med valør 11. august 1994. K's indsigelse om, at hans gæld til F alene er nedskrevet med 24.000 kr. og ikke 30.000 kr., er et forhold, som ikke vedrører P, men som alene kan gøres gældende over for F."

0-0-0

Kendelse afsagt den 22. februar 1996 i sag nr. 950369 (Børneopsparingskonto, tvist om bindingsperiodens længde).

Klageren K lod i august 1990 en børneopsparingskonto overføre fra pengeinstituttet P1 til pengeinstituttet P2. Kontoen var oprettet i august 1981 for K's søn, der var født den 28. maj 1981. Af en erklæring om kontoen fremgik, at bindingsperioden udløb den 28. maj 1997. Erklæringen, der var dateret den 5. august 1981, var ikke underskrevet af K, der var kontoens indskyder.

K anmodede i maj 1995 om kontoens udbetaling i forbindelse med sønnens konfirmation, hvilket P afviste.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P2 tilpligtedes at udbetale børneopsparingskontoen.

P2 nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Det må lægges til grund, at det ikke er muligt at fremskaffe andet materiale end den fremlagte erklæring til belysning af, hvilken aftale der ved børneopsparingskontoens oprettelse blev indgået med hensyn til tidspunktet for bindingsperiodens udløb. Da erklæringen ikke er underskrevet af K, findes det ikke mod dennes benægtelse at være godtgjort, at det blev aftalt, at bindingsperioden først skulle udløbe ved sønnens fyldte 16. år den 28. maj 1997. Ankenævnet finder derfor, at det i overensstemmelse med K's forklaring må lægges til grund, at det blev aftalt, at bindingsperioden skulle udløbe på det tidligst mulige tidspunkt, d.v.s. ved sønnens fyldte 14. år den 28. maj 1995. K's påstand tages derfor til følge med den bemærkning, at indeståendet på en børneopsparingskonto tilhører barnet, og at indeståendet på den omhandlede konto derfor kun kan udbetales til K, såfremt denne er værge for sønnen. Selv om den opståede tvivl ikke kan bebrejdes P2, har Ankenævnet ikke fundet grundlag for at henvise K til i stedet at indgive klage mod P1."

0-0-0

Kendelse afsagt den 8. maj 1996 i sag nr. 950389 (Rykkergebyrer, antal, samlet størrelse).

I november 1991 ydede pengeinstituttet P klageren K et lån på 49.297 kr., som skulle afvikles med en månedlig ydelse på 1.606 kr., første gang 1. januar 1992.

K blev i perioden 1. februar 1992 til 30. juni 1995 pålagt i alt 6.650 kr. i rykkergebyrer som følge af, at lånets ydelse i lange perioder konstant blev betalt for sent.

P oplyste om sin rykkerprocedure, at gebyr for første rykker var 175 kr. og for øvrige rykkere 350 kr. Første rykker blev udskrevet 10 dage efter ydelsens forfaldsdato og anden rykker 20 dage efter første rykker.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at tilbageføre de opkrævede rykkergebyrer.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand delvist til følge med følgende bemærkninger:

"I perioden 1. februar 1992 - 1. juni 1995 - i alt 40 måneder - betalte K ydelser med en sådan forsinkelse, at P i overensstemmelse med sin sædvanlige procedure havde afsendt rykker-skrivelser vedrørende de enkelte ydelser.

Ankenævnet finder imidlertid, at P på et tidspunkt under lånets afvikling i betragtning af K's næsten konstante forsinkelse med betaling af de enkelte ydelser burde have givet K en individuelt udformet underretning - som ville have berettiget til debitering af et gebyr - om de gebyrmæssige konsekvenser af fortsat betalingsmisligholdelse. Ankenævnet finder, at K burde have haft en sådan underretning, når P kunne konstatere, at K i seks på hinanden følgende måneder var blevet debiteret sædvanemæssigt rykkergebyr i anledning af forsinket indbetaling. P har efter det foreliggende ikke på noget tidspunkt givet K en sådan underretning, og Ankenævnet finder, at P bør tilbageføre de gebyrer, som er debiteret K efter den ovenfor anførte periode.

K blev debiteret gebyr i anledning af forsinket betaling af ydelserne pr. 1. september, oktober, november og december 1992

samt 1. januar og februar 1993, og Ankenævnet finder efter det anførte, at P som nedenfor nærmere bestemt bør tilbageføre de den 10. marts 1993 og senere debiterede rykkergebyrer."

0-0-0

Kendelse afsagt den 22. april 1996 i sag nr. 950413 (Godtgørelse af etableringsomkostninger ved opsigelse af lån som følge af pengeinstituts ophør).

I september 1994 ydede pengeinstituttet P klageren K et lån på 140.000 kr. Lånets etableringsomkostninger var i alt 3.720 kr.

I juli 1995 opsigde P lånet med 3 måneders varsel til indfrielse den 1. oktober 1995 under henvisning til, at P havde besluttet at ophøre med at drive bankvirksomhed.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at refundere lånets etableringsomkostninger, i det K oplyste, at have haft etableringsomkostninger på 1.500 kr. til det pengeinstitut, hvortil lånet blev overført.

P nedlagde påstand om frifindelse under henvisning til, at det af gælds brevet fremgik, at man kunne opsiges lånt med et varsel på 3 måneder.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Det er ubestridt, at P's opsigelse af K's lån ikke var begrundet i klagerens forhold, men alene var begrundet i P's egen beslutning om at ophøre med at drive pengeinstitutvirksomhed. Uanset at P ifølge pkt. 1 i de almindelige lånebetingelser havde ret til at opsiges lånet med 3 måneders varsel, finder Ankenævnet, at P under disse omstændigheder må være forpligtet til at godtgøre K det beløb på 1.500 kr., som hun har måttet afholde i forbindelse med

optagelsen af et lån i et andet pengeinstitut til indfrielse af lånet hos P."

0-0-0

Kendelse afsagt den 28. juni 1996 i sag nr. 950416 (Gældssanering, modregning i indestående på konti, der ved en fejl ikke var medtaget under gældssaneringssag).

Den 18. februar 1994 blev der for klagerne K1 og K2 afsagt kendelse om gældssanering, hvorefter deres gæld blev nedskrevet til henholdsvis 9,69% og 7,42%, som skulle betales over en 5-årig periode med månedlige ydelser første gang 1. april s.å.

Pengeinstituttet P havde anmeldt et samlet på 127.159,14 kr. i gældssaneringssagen, men havde undladt forinden at modregne et indestående på to millionærkonti med samlet indestående på ca. 1.500 kr.

I henholdsvis april 1994 og januar 1995 ophævede P K1's og K2's millionærkonti og modregnede indeståenderne i den i forbindelse med gældssaneringssagen anmeldte fordring.

K1 og K2 indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at udbetale indeståendet på millionærkontiene med renter enten til K1 og K2 eller til fordeling mellem deres kreditorer.

P nedlagde påstand om frifindelse mod, at den ved gældssaneringen anvendte fordring blev reduceret med indeståendet på millionærkontiene, således at der herefter alene blev modtaget dividende af den reducerede fordring.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Efter konkurslovens § 201, jf. § 42, stk. 1, var P berettiget til at modregne indeståenderne på K1 og K2's millionærkonti i sin fordring, for hvilken K1 og K2 hæftede, med den virkning, at den del af fordringen, som blev dækket ved modregning, ikke ville være omfattet af gældssaneringen, jf. konkurslovens § 199, stk. 2. Det forhold, at P ikke foretog modregning forud for anmeldelsen af sin fordring i forbindelse med behandlingen af gældssaneringssag for K1 og K2 eller i sin anmeldelse forbeholdt sig at foretage modregning, kan ikke medføre, at P har fortabt adgangen til modregning.

P foretog modregning over for K1 i forbindelse med, at man modtog den første rate af gældssaneringsdividenden, og den foretagne modregning findes under disse omstændigheder at have været berettiget, således at P i overensstemmelse med sin påstand har krav mod K1 på dividende 9,69 % af sin fordring pr. datoen for indledning af gældssaneringssag med fradrag af millionærkontoens indestående.

P modtog - som det må lægges til grund - en række dividendebeløb fra K2, før man i januar 1995 foretog modregning med indeståendet på denne klagers millionærkonto.

En fordringshavers modtagelse af fuld dividende uden indsigelse indebærer som fastslået ved Østre Landsrets dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1932 s. 341, at fordringshaveren anses for at have givet afkald på en panteret for fordringen, og det samme gælder en sikkerhed, der består i adgang til modregning. Ankenævnet finder ikke, at det forhold, at P modtog en række dividendebeløb uden at iværksætte modregning, kan medføre, at P ved passivitet i det hele har fortabt adgangen til modregning. P's modtagelse af de nævnte dividendebeløb må imidlertid medføre, at P anses for at have givet afkald på modregning for så vidt angår den del af fordringen, for hvilken skyldneren gennem de skete ratebetalinger er frigjort, samt princippet i konkurslovens § 226, stk. 2, 2. pkt., og således at dette afkald indebærer, at fordringshaveren anses for at have givet afkald på en forholdsmæssig del af

sikkerheden, som må frigives til skyldneren, jf. princippet i konkurslovens § 216, stk. 4, jf. § 182.

Som sagen foreligger oplyst, har Ankenævnet ikke mulighed for at foretage en beløbsmæssig opgørelse af det beløb, som P kan anvende til modregning eller af det beløb, hvori modregning kan ske, men kan alene fastlægge det princip, hvorefter modregning skal ske.

Efter det anførte er P afskåret fra at anvende den del af indeståendet på K2's millionærkonto til modregning, som svarer til forholdet mellem de af K2 erlagte afdrag og 60 (det samlede antal rater i henhold til gældssaneringskendelsen), og må indsætte dette beløb på K2's millionærkonto, valideret 6. januar 1995.

P er berettiget til at anvende det resterende indestående på K2's millionærkonto til modregning i den del af sin fordring mod denne klager pr. datoen for indledning af gældssaneringssag, der svarer til forholdet mellem det samlede antal rater i henhold til gældssaneringskendelsen (60) og det antal rater, som resterede den 6. januar 1995."

0-0-0

Kendelse afsagt den 11. juni 1996 i sag nr. 950419 (Kautio, spørgsmål om indfrielse i forbindelse med overførsel af sikrede lån til andet pengeinstitut).

I december 1986 ydede en sparekasse klageren K's daværende svigerdatter S et boliglån på 70.000 kr., for hvilket K kautionerede som selvskyldnerkautionist.

S anmodede i november 1991 gennem pengeinstituttet P sparekassen om overførsel af sit engagement til P. Ved skrivelse af 27. november 1991 overførte sparekassen S's engagementet til P. Kautionslånets restgæld var 64.834,69 kr. og med tillæg af renter til indfrielsestidspunktet anvendtes 66.284,41 kr. til lånets

indfrielse. Overførslen af engagementet skete samme dag ved, at sparekassen trak den samlede saldo i mellemregning over for P.

I en skrivelse af 5. december 1991 til K anførte P, at K's kautionsforpligtelse vedrørende lånet var overført fra sparekassen til P på samme betingelser som hidtil. K blev anmodet om ved sin underskrift på en kopi af brevet at erklære sig indforstået hermed. K underskrev kopi af skrivelsen den 9. s.m.

I november 1992 anmodede P K om at underskrive nyt kautionsdokument vedrørende lånet. P oplyste under sagen, at baggrunden herfor var en løbende ajourføring af P's dokumenter. K underskrev ny kautionserklæring den 30. november 1992.

Efter at S i september 1994 havde misligholdt lånet, blev K anmodet om at betale restgælden på ca. 60.000 kr. K protesterede herimod, idet hun anså kautionsforpligtelsen for ophørt i 1991.

P anlagde retssag mod K. Sagen udsattes i medfør af retsplejelovens § 361, på forelæggelse for Ankenævnet.

For Ankenævnet nedlagde K påstand om, at P tilpligtedes at anerkende, at K ikke hæftede som kautionist over for P, subsidiært at K kun hæftede for et mindre beløb.

P nedlagde påstand om principalt frifindelse, subsidiært afvisning.

Ankenævnet tog K's principale påstand til følge med disse bemærkninger:

"Ved sagens afgørelse lægger Ankenævnet til grund, at K ikke forud for modtagelsen af P's skrivelse af 5. december 1991 var bekendt med, at S agtede at skifte/havde skiftet pengeinstitut, og at K først på et væsentligt senere tidspunkt blev klar over, at overførslen af S's samlede engagement var blevet gennemført ca. en uge før, P satte sig i forbindelse med hende.

Spørgsmålet om sikkerheder for det overførte engagement er ikke omtalt i sparekassens skrivelse af 27. november 1991 til K, og der er ikke i det øvrige foreliggende materiale spor af, at P var bekendt med eventuelle sikkerheder for engagementet. Ankenævnet må på denne baggrund og uanset det af P under skriftvekslingen for Ankenævnet anførte lægge til grund, at P ikke forud for modtagelsen af engagementets dokumenter fra sparekassen var klar over, at K havde kautioneret for det omhandlede lån.

Ankenævnet finder, at K i hvert fald under disse omstændigheder blev frigjort for sin kautionsforpligtelse ved P's indfrielse af det kautionssikrede lån i sparekassen.

Ankenævnet finder ikke, at K ved sin påtegning på P's skrivelse af 5. december 1991 påtog sig at kautionere over for P for det lån, som P allerede da gennem indfrielsen af sparekasselånet havde ydet S. I skrивelsen var anført, at K kautionsforpligtelse var overført til P på samme betingelser som hidtil. K måtte forstå dette således, at hun var uden indflydelse herpå, hvorfor hendes underskrift alene var af formel art. K's underskrift den 30. november 1992 kan af samme årsag ikke opfattes således, at K ønskede at påtage sig en kautionsforpligtelse. Som følge af det anførte finder Ankenævnet herefter ikke, at P kan gøre kautionsforpligtelsen gældende over for K."

0-0-0

Kendelse afsagt den 4. juli 1996 i sag nr. 950424 (Spørgsmål om bortfald af kautionsforpligtelse i forbindelse med gennemførelse af tvangsakkord for kautionistens ægtefælle).

Klageren K forestod kontorarbejde og bogholderi i ægtefællen Æ's VVS-virksomhed. K påtog sig i februar og marts 1988 en kautionsforpligtelse for Æ's erhvervskassekredit og boliglån ydet af pengeinstituttet P.

I august 1992 anmeldte Æ betalingsstandsning. P anmeldte et krav på ca. 265.000 kr. I juli 1993 stadfæstede skifteretten et akkordforslag for Æ, hvorefter der gennemførtes en tvangsakkord for Æ på 25%.

K bidrog ved opfyldelsen af akkorden, og den 20. juli 1993 udbetaltes akkorddividende til P.

P rejste herefter krav over for K om betaling af P's resterende tilgodehavende mod Æ, opgjort til ca. 183.000 kr.

I september 1993 indledtes gennem K's advokat forhandlinger med P om en akkordordning for K. I april 1994 gjorde K gennem sin advokat gældende, at K's kautionsforpligtelse over for P var bortfaldet.

P anlagde i juli 1995 sag mod K med krav om betaling af kautionsforpligtelsen. Sagen blev af retten udsat på forelæggelse for Ankenævnet efter retsplejelovens § 361.

K nedlagde for Ankenævnet påstand om, at P tilpligtedes at anerkende, at K var frigjort for sine kautionsforpligtelser.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets flertal tog K's påstand til følge.

Tre medlemmer udtalte:

"Efter at Æ havde anmeldt betalingsstandsning den 12. august 1992, anmeldte P sit krav uden at gøre opmærksom på K's kautionsforpligtelser. I september 1992 afholdtes med deltagelse af P, Æ og den tilsynsførende advokat et møde, på hvilket man bl.a. drøftede de økonomiske muligheder for at gennemføre en akkord. Det blev på mødet nævnt, at K og Æ havde fælles økonomi, og det blev i hvert fald oplyst, at K i et vist omfang skulle bidrage til finan-

sieringen af en eventuel akkord. Vi finder, at P under denne drøftelse burde have præciseret, at man havde til hensigt efter en eventuel akkord at gøre K's kautionsforpligtelser gældende. Det er heller ikke godtgjort, at P på noget senere tidspunkt inden akkordforslagets stadfæstelse har gjort K, Æ eller den tilsynsførende advokat opmærksom på, at K's kautionsforpligtelser ville blive gjort gældende. Det bemærkes herved, at P undlod at give K meddelelse som foreskrevet i bank- og sparekasselovens § 41.

Vi finder, at K under disse omstændigheder med føje har fået den opfattelse, at P's tiltræden af akkordforslaget samtidig indebar, at hendes kautionsforpligtelser ikke ville blive gjort gældende. Det forhold, at K og dennes daværende advokat efterfølgende har ført forhandlinger med P om en akkordordning vedrørende kautionsforpligtelserne findes ikke at indebære, at K på bindende måde har anerkendt, at disse forpligtelser fortsat kunne gøres gældende mod hende.

Vi stemmer herefter for at tage K's påstand til følge."

To medlemmer udtalte:

"Det følger af konkurslovens § 191, at den for Æ gennemførte akkord ikke i sig selv afskærer P fra at gøre K's kautionsforpligtelser for gælden i henhold til kassekreditkontrakten af 29. februar 1988 og boliglånet af 10. marts 1988 gældende mod K. P gjorde ikke i forbindelse med anmeldelsen af sit krav til den tilsynsførende advokat udtrykkeligt opmærksom på K's kautionsforpligtelser, og det må lægges til grund, at P heller ikke på anden måde tog forbehold om, at man efter akkorden ville gøre kautionsforpligtelserne gældende. Dette forhold kunne imidlertid ikke af K, der var repræsenteret ved advokat, med føje opfattes således, at P havde givet afkald på dette. Da K var bekendt med Æ's akkord, kan der heller ikke lægges vægt på, at P ikke fremsendte en formel meddelelse i henhold til bank- og sparekasselovens § 41. Hertil kommer, at K under de efterfølgende forhandlinger med P om en akkordordning vedrørende kautionsforpligtelserne må anses at have

anerkendt disse. Vi stemmer derfor for ikke at tage klagen til følge."

0-0-0

Kendelse afsagt den 24. juni 1996 i sag nr. 950430 (Gebyr for mortifikation af bog).

I forbindelse med at klageren K overflyttede sit engagement fra pengeinstituttet P til andet pengeinstitut, opkrævede P til dækning af annonceringsudgifter ved tre bankbøgers mortifikation 75 kr. pr. bog.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at overføre kontiene gebyrfrit.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3 - 2 tog Ankenævnet P's påstand til følge:

3 medlemmer udtalte:

"Såfremt der kan hæves på en bank- eller sparekassebog, uden at der samtidig sker fraskrivning i bogen, og denne derfor indeholder bestemmelse om, at dens pålydende ikke er bevis for størrelsen af det beløb, der står på kontoen, jf. bank- og sparekasselovens § 40, stk. 3, må det antages, at pengeinstituttet i overensstemmelse med gældsbrevslovens § 29 bliver frigjort ved udbetaling i god tro til kontohaveren, selv om denne ikke foreviser bogen. Vi finder imidlertid - i overensstemmelse med hidtidig opfattelse - at pengeinstituttet desuagtet også for så vidt angår bøger, der indeholder forbehold i henhold til bank- og sparekasselovens § 40, stk. 3, må anses for berettiget til at stille krav om, at en bortkommet bog skal mortificeres, før indeståendet udbetales til kontohaveren. Generelle hensyn af ordens- og bevismæssig karakter - herunder pengeinstituttets interesse i at blive fritaget for at

skønne over, om betingelserne for frigørende udbetaling efter gældsbrevslovens § 29 er opfyldt - taler efter vor opfattelse herfor, hvortil kommer, at en generel adgang til at forlange bortkomne bank- og sparekassebøger mortificeret forekommer bedst stemmende med bestemmelsen i bank- og sparekasselovens § 42.

Vi finder således, at P var berettiget til at forlange, at de omhandlede tre bankbøger skulle mortificeres, før indeståenderne kunne overføres til et andet pengeinstitut. Det herfor forlangte gebyr på 75 kr. pr. bankbog overstiger ikke det rimelige. Vi stemmer herefter for ikke at tage klagen til følge."

To medlemmer udtalte:

"Den almindelige risiko for, at K ikke længere var berettiget til indeståendet på de pågældende konti, kan ikke begrunde et krav om mortifikation, idet P også uden mortifikation ville være frigjort for sine forpligtelser ved udbetaling af indeståendet til K, jf. gældsbrevslovens § 29.

Efter vores opfattelse kan heller ikke P's almindelige interesse i bevissikring eller lignende ordensmæssige hensyn til P begrunde P's krav om, at K skal bære omkostningerne ved mortifikation af bankbøgerne.

Da der ikke foreligger særlige omstændigheder, som taler for et andet resultat, stemmer vi herefter for at tage klagen til følge."

0-0-0

Kendelse afsagt den 4. juli 1996 i sag nr. 950440 (Modregning i pensionskonti i forbindelse med gældssaneringssag).

Den 9. januar 1995 indledtes gældssaneringssag for klageren K. Pengeinstituttet P anmeldte et krav på ca. 846.000 kr. i gældssaneringssagen. I anmeldelsen stillede P forslag om, at K's

pensionsindeståender hos P blev ophævet og modregnet efter konkurslovens § 201, jf. § 42, stk. 1. K havde hos P en kapitalpension og en ratepension med et samlet indestående på ca. 420.000 kr.

Den 7. juni 1995 afviste P en anmodning fra K om overførsel af K's pensionskonti til andet pengeinstitut.

På et møde i skifteretten den 13. juni 1995 behandledes K's forslag til gældssanering. Det fremgik, at nettoværdien af K's to pensionsordninger, beregnet til i alt ca. 155.000 kr., afhængig af udfaldet af tvisten med P ville blive udloddet til kreditorerne. På mødet protesterede pengeinstitutet D, som havde anmeldt ca. 14,5 mio. kr. som kreditor, mod, at P foretog modregning. Skifteretten afsagde samme dag kendelse om gældssanering, hvoraf fremgik, at såfremt det ved upåankelig dom, indgået retsforlig eller frivilligt forlig måtte blive fastslået, at P ikke havde modregningsret, skulle provenuet af pensionsordningerne tilfalde de kreditorer, der var omfattet af gældssaneringskendelsen.

Den 26. juni 1995 ophævede P K's pensionskonti og modregnede nettoprovenuet på ca. 167.000 kr. i P's krav mod K.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at foretage tilbageførsel af modregningen og frigørelse af indeståendet på de to pensionskonti til fordeling blandt kreditorerne.

P nedlagde påstand om principalt frifindelse, subsidiært afvisning.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Skifterettens kendelse om gældssanering for K er i overensstemmelse med dennes endelige forslag. Kendelsen og forslaget må forstås således, at K's kapital - og ratepensionskonti skal ophæves, således at det samlede nettoprovenu skal udloddes til samtlige af gældssaneringen omfattede kreditorer, medmindre P som påstået har

ret til at foretage modregning i nettoprovenuet. Herefter findes K at have fornøden retlig interesse i ved Ankenævnet at få påkendt spørgsmålet om, hvorvidt P har været berettiget til at foretage modregning som sket. P's afvisningspåstand tages derfor ikke til følge.

Der blev under K's gældssaneringssag som betingelse for at afsige kendelse om gældssanering stillet krav om, at kapital- og ratepensionskontiene skulle ophæves. Med henblik på at sikre, at nettoprovenuet kunne udloddes til de af gældssaneringen omfattede kreditorer, anmodede K om, at kontiene blev overført til et andet pengeinstitut, hvilket imidlertid blev afvist af P.

Efter Ankenævnets faste praksis er et pengeinstitut i hvert fald i almindelighed forpligtet til at efterkomme en begæring fra indehaveren af en pensionskonto om overførsel af kontoen til et andet pengeinstitut eller til et forsikringsselskab uden som betingelse herfor at kunne stille krav om, at kunden indfrier en eventuel gæld til pengeinstituttet. Det nævnte formål med den overførselsbegæring, som blev fremsat i det foreliggende tilfælde, kan ikke betegnes som illoyalt, medens P omvendt ville opnå en ubegrundet særfordel, såfremt konsekvensen af gældssaneringen blev, at P fik adgang til at foretage modregning i nettoprovenuet ved ophævelsen af kontiene. På denne baggrund findes der ikke at være grundlag for at fravige den nævnte praksis om ret til at forlange overførsel af en pensionskonto til et andet pengeinstitut. Ankenævnet finder derfor, at P ikke var berettiget til at afvise K's begæring om overførsel af de to pensionskonti til et andet pengeinstitut, jf. herved Nævnets tidligere kendelser i sagerne 389/1990 og 31/1991.

På den anførte baggrund kunne gældssaneringskendelsen alene side-stilles med en begæring om ophævelse af kontiene i det omfang, P undlod at foretage modregning og stillede nettoprovenuet til rådighed til fordeling blandt samtlige af gældssaneringen omfattede kreditorer. Den af P foretagne ophævelse og modregning må derfor anses for uberettiget.

Ankenævnet tager herefter K's påstand til følge."

P har i medfør af Ankenævnets vedtægters § 11, stk. 2, meddelt, at P ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

0-0-0

Kendelse afsagt den 14. maj 1996 i sag nr. 950469 (Dankort, groft uforsvarlig adfærd, idet kort og PIN-kode efterladt i cykelkurv).

Klageren K fik den 25. juli 1995 om aftenen frastjålet sit dankort tilknyttet en konto hos pengeinstituttet P. Kortet blev misbrugt for i alt ca. 28.000 kr., inden K spærrede kortet den følgende dag kl. 8.51.

K oplyste, at PIN-koden var skrevet på bagsiden af K's sygesikringsbevis, der sammen med kortet opbevaredes i K's pung. Pungen lå i K's taske. Af sagen fremgik, at K den 25. juli 1995 om aftenen cyklede hjem til sin bopæl, men glemte sin taske i cykelkurven uden for sin bopæl.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at anerkende, at K alene hæftede for 1.200 kr. af misbruget.

P, der fandt, at K måtte hæfte for 8.000 kr., nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Det må efter det oplyste lægges til grund, at K den 25. juli 1995 om aftenen glemte sin taske i cykelkurven, da hun stillede cyklen uden for sin bopæl. I tasken lå hendes pung, hvori såvel dankortet som PIN-koden var opbevaret.

Under disse omstændigheder findes K efter en samlet vurdering at have udvist en groft uforsvarlig adfærd, jf. betalingskortlovens § 21, stk. 3, nr. 2."

0-0-0

Kendelse afsagt den 31. oktober 1996 i sag nr. 950495 (Uddannelsesopsparingskonto hævet af den ene værge i tilfælde, hvor forældrene efter skilsmisse havde fælles forældremyndighed).

I forbindelse med klager K's skilsmisse i juli 1988 aftalte denne og den fraskilte ægtefælle Æ fælles forældremyndighed over deres søn S, der var født i september 1979.

Den 28. juli 1988 fremsendte pengeinstituttet P en uddannelsesopsparingskontrakt til K til underskrift. Af P's skrivelse fremgik, at man efter aftale med Æ havde oprettet en uddannelsesopsparing for S, således at de månedlige indbetalinger fra K skulle indsættes på denne konto "hvorefter pengene til sin tid kan anvendes til [S'] uddannelse".

Der blev herefter oprettet uddannelsesopsparingskonto for S med K som indskyder. K indsatte månedligt 500 kr. på kontoen fra august 1988 til 1. oktober 1994. På kontoudtog for kontoen var de indsatte beløb angivet med "børnebidrag".

På Æ's foranledning blev uddannelsesopsparingskontoen hævet den 11. oktober 1994 med i alt 45.489,50 kr. Beløbet overførtes til en konto tilhørende S, som samme dag med Æ's accept hævede 15.000 kr. På kontoudtog er hævingen anført med "Told- og Skat".

K fortsatte sine månedlige indbetalinger på uddannelsesopsparingskontoen frem til juni 1995. P overførte beløbene til S' nye indlånskonto.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at oprette en konto til anvendelse til uddannelsesformål samt betale erstatning.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3 - 2 tog Ankenævnets flertal K's påstand delvis til følge.

3 medlemmer udtalte:

"K og Æ har også efter skilsmissen i 1988 haft fælles forældremyndighed over S. De er herefter begge værger for S, jf. myndighedslovens § 22, stk. 1. Vi lægger til grund, at P siden oprettelsen af uddannelsesopsparingskontoen har været bekendt hermed. Da de to forældre begge er værger, skal de være enige om dispositioner på S' vegne, jf. værgebekendtgørelsens § 4, stk. 4, hvorefter statsamtet træffer afgørelse i tilfælde af uenighed mellem forældrene. Det var derfor uberettiget af P at ophæve den S tilhørende uddannelsesopsparingskonto uden K's indforståelse eller uden statsamtets afgørelse herom. Det bemærkes herved, at myndighedslovens § 50a, stk. 2, alene omhandler modtagelse og kvittering af ydelser, som lovligt kan erlægges til en værge. Vi finder efter denne bestemmelses ordlyd og forarbejder, at den alene finder anvendelse på kvittering og modtagelse af periodiske ydelser (renter og afdrag). Bestemmelsen kan således ikke give grundlag for, at en af forældrene uden fuldmagt eller samtykke fra den anden ophæver en S tilhørende konto og forbruger indeståendet helt eller delvis eller overfører indeståendet eller en del heraf til en anden konto, for hvilken der gælder andre vilkår end den ophævede. Dette må i hvert fald gælde med hensyn til den i sagen omhandlede konto, idet K har haft fuld føje til at gå ud fra, at der først ville ske udbetalinger fra denne, når S havde påbegyndt en uddannelse. K har således ikke haft nogen anledning til over for P at anmelde, at hun ønskede at medvirke ved modtagelsen og kvitteringen af ydelser fra kontoen, på et tidligere tidspunkt.

Vi stemmer herefter for, at P skal retablere den ophævede uddannelsesopsparingskonto, således at indeståendet svarer til, hvad det ville have udgjort, såfremt ophævelse ikke var sket. Endvidere skal indbetalingerne til fordel for S, som K har foretaget efter oktober 1994, godskrives den retablerede uddannelsesopsparingskonto. P er berettiget til at tilbageføre den del af indestående på den for S oprettede indlånskonto 110351-5, som overførtes fra uddannelsesopsparingskontoen, inkl. senere tilskrevne renter til uddannelsesopsparingskontoen i det omfang, det aktuelle indestående på indlånskontoen strækker til. Endvidere kan P i samme omfang overføre de indbetalinger, som K har foretaget til fordel for S efter oktober 1994, og som er indsat på konto 110351-5, inkl. senere tilskrevne renter til den retablerede uddannelsesopsparingskonto."

2 medlemmer udtalte:

"Aftalen om uddannelsesopsparing blev oprettet den 1. august 1988 med en bindingsperiode på 3 år. Kontoen blev hævet den 1. oktober 1994 efter, at S var fyldt 15 år. Da K ikke over for P havde anmeldt, at hun ønskede at medvirke ved dispositioner over kontoen, mener vi, at Æ alene kunne ophæve denne, jf. myndighedslovens § 50a, stk. 2, og Ankenævnets kendelse i sag nr. 950387. Vi stemmer for, at klagen ikke tages til følge."

0-0-0

Kendelse afsagt den 8. maj 1996 i sag nr. 950507 (Ekspeditionstid ved overflytning af anfordringskonto til andet pengeinstitut).

Den 5. april 1995 fremsendte pengeinstituttet S til pengeinstituttet P's hovedsæde anmodning om overførsel af klageren K's indlånskonto i P's Glostrup afdeling.

Den 2. maj 1995 blev den omhandlede konto opgjort og en saldo på ca. 337.000 kr. overført til S.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtes at betale debetreter på 1.471,50 kr. svarende til K's udgifter ved, at S midlertidig havde stillet likviditet til rådighed for K samt et rentetab på 662,17 kr. svarende til mistet renteindtægt som følge af forskellen mellem indlånsrenten hos P og S.

P nedlagde påstand om frifindelse, idet P anførte, at ekspeditionstiden havde været 15 bankdage.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Ankenævnet finder, at K med rette kunne forvente, at P inden for fem ekspeditionsdage kunne effektuere K's anmodning om overførsel af en indlånskonto, således at overførslen - idet hensyn tages til den mellemkommende påske - ville være foretaget senest den 18. april 1995.

Ankenævnet finder, at P, som ikke har protesteret mod opgørelsen af K's krav, bør godtgøre K debetreter og rentetab som påstået for tiden fra den 18. april 1995 til den 2. maj 1995, hvor overførslen fandt sted."

0-0-0

Kendelse afsagt den 11. juni 1996 i sag nr. 950523 (Ejerpantebrev pantsat til sikkerhed for fælles boliglån ved pengeinstitutskitte erstattet af nyt ejerpantebrev, som blev stillet til sikkerhed for alt mellemværende, herunder den ene pantsætters kassekredit).

Klageren K og dennes daværende samlever S overførte i 1987 deres engagement til pengeinstituttet P. Ved overførslen blev et boliglån på oprindeligt 65.000 kr. forhøjet til ca. 74.000 kr. Lånet havde i det tidligere pengeinstitut været sikret ved et ejerpantebrev på 35.000 kr. med pant i en fælles ejet ejendom.

S havde den 19. februar 1987 af P fået bevilget et lån på 250.000 kr. samt en kassekredit. I denne forbindelse udstedte K og S et ejerpantebrev på 250.000 kr. med pant i den fælles ejendom. Ifølge pantsætningserklæringen blev ejerpantebrevet stillet til sikkerhed for betaling af, hvad "vi til sammen og hver for sig samt, hvad [S's virksomhed] til enhver tid måtte være eller blive [P] skyldig." Samtidig aflystes ejerpantebrevet på 35.000 kr.

I forbindelse med, at K og S ophævede samlivet i 1992, overtog S den fælles ejendom som eneejer. K udtrådte efter aftale med P som meddebitor og -kreditor på ejerpantebrevet.

I juni 1993 afhændede S ejendommen. I september s.å. blev S erklæret konkurs. Et nettoprovenu ved salg af ejendommen på ca. 146.000 kr. blev af P krediteret S's kassekredit til nedbringelse af dennes debetsaldo.

K anlagde i april 1995 sag mod P med påstand om, at P tilpligtedes at anerkende, at K's forpligtelse for boliglånet var bortfaldet i marts 1992. Retssagen blev på K's anmodning udsat på forelæggelse for Ankenævnet, hvor K gentog sin påstand.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand delvis til følge med disse bemærkninger:

"Forinden boliglånets overførsel til P var dette sikret ved et ejerpantebrev på 35.000 kr. med pant i K's og S's fælles ejendom. Som følge af oprettelsen af ejerpantebrevet på 250.000 kr., som i henhold til håndpanterklæringen af 19. februar 1987 blev stillet til sikkerhed for alt mellemværende, mistede K den delvise sikkerhed, hun herved havde, alt afhængig af, om ejendommen ved et salg kunne dække ejerpantebrevet. Det er ikke godtgjort, at K ved ændringerne i de nævnte sikkerheder blev gjort bekendt med, at hun herved - afhængig af hvorledes der forholdtes med et provenu ved

ejendommens salg - frigav den sikkerhed, som hun som anført havde for lånets eventuelle indfrielse. Ankenævnet finder, at P derfor i forhold til K bør stille denne, som om indtil 35.000 kr. af provenuet ved salget af ejendommen var krediteret dette lån."

0-0-0

Kendelse afsagt den 9. september 1996 i sag nr. 950545 (Tilbageførsel af rentetilskrivning på udlån).

Den 21. januar 1994 ydede pengeinstituttet P klageren K et lån på 81.200 kr., som skulle afvikles med en månedlig ydelse på 1.175 kr. første gang 1. marts s.å. Samme dag ydede P K en forhøjelse af et lån til i alt 93.000 kr., som skulle afvikles med en månedlig ydelse på 1.850 kr. første gang den 1. marts s.å.

P I perioden 1. marts til 1. november 1994 tilbageførte P 5 af 7 ydelser på det ene lån og 4 af 9 ydelser på det andet lån.

Den 15. december 1994 indsatte P henholdsvis 12.927,49 kr. og 8.077,29 kr. på de to lån. Beløbene svarede til de i 1994 debiterede renter. Engagementet blev herefter overgivet til inkasso.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at indberette renteudgifterne vedrørende engagementet for 1994. K anførte, at han af Told og Skat ville blive mødt med et tilbagebetalingskrav, idet rentebeløbet var fratrasket ved forskudsregistrering.

P nedlagde påstand om frifindelse og anførte, at K ikke havde lidt tab, og at eftergivelsen af rentebeløbet skete for at reducere såvel K's som P's tab.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Ankenævnet lægger til grund, at K gennem de tilskrevne renter i 1994 har opnået et grundlag for et fradrag i den skattepligtige indkomst for det pågældende skatteår. Ankenævnet finder ikke, at K kan fratages dette fradrag gennem P's eftergivelse af rentebeløbene uden K's indforståelse. Ankenævnet finder herefter, at P skal tilbageføre de indbetalinger, der skete på K's konti den 15. december 1994."

0-0-0

Kendelse afsagt den 28. juni 1996 i sag nr. 950590 (Børneopsparingskonto, indestående udbetalt til ikke berettiget).

En af klageren K's far F oprettet børneopsparingskonto blev i august 1994 overført til pengeinstituttet P. Kontoens bindingsperiode var aftalt til udløb den 2. marts 1995 svarende til K's 14-års fødselsdag. Ved overførslen underskrev F som indskyder en aftale, hvorefter fremgik, at F - i strid med de faktiske forhold - var K's værge.

Den 2. marts 1995 blev børneopsparingskontoen på F's anmodning ophævet. Det opgjorte beløb på 26.548,13 kr. overførtes til en konto oprettet i K's navn.

Af sagen fremgik, at F aldrig havde haft del i forældremyndigheden eller værgemålet for K.

K ved dennes værge indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at genoprette børneopsparingskontoen pr. 2. marts 1995.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand delvis til følge med disse bemærkninger:

"F har aldrig været værge for K. Da indeståendet på en børneopsparingskonto tilhører barnet, kan udbetaling forud for barnets fyldte 18. år kun ske til barnets værge.

P kan derfor ikke anses for frigjort i forhold til K, uanset om en del af beløbet af F skulle være anvendt til køb af ting til K. At K's far F i forbindelse med overførslen af kontoen til P måtte have oplyst at være værge kan ikke føre til et andet resultat.

Klagen tages herefter til følge som nedenfor bestemt, idet P dog ikke kan tilpligtes at genoprette kontoen som en børneopsparingskonto, da bindingsperioden udløb den 2. marts 1995 uden at være forlænget."

I kendelsens konklusion bestemtes, at P skulle indsætte beløbet på 26.548,13 kr. på en konto i K's navn med valør 2. marts 1995, således at kontoen forrentedes med en rente svarende til P's sædvanlige renten af børneopsparingskonti, for hvilke bindingsperioden var udløbet.

0-0-0

Kendelse afsagt den 28. juni 1996 i sag nr. 950594 (Dankort efterladt ved kontantautomat i forbindelse med hævning, ikke groft uforsvarlig adfærd).

Fredag den 13. oktober 1995 mellem kl. 22.40 og 22.48 blev klagerens dankort misbrugt ved fire hævninger af 2.000 kr.

Af sagen fremgik, at K den pågældende dag kl. ca. 22.30 havde hævet 200 kr. fra en kontantautomat. K oplyste, at der i forbindelse med hævningen havde stået nogle højtrøstede unge mennesker ved automaten; de pågældende stod bagved ham, og han glemte formentlig sit dankort på kanten af automaten efter at have fået udbetalt det hævede beløb.

Det kontoførende pengeinstitut P meddelte K, at man fandt, at han hæftede for misbruget på 8.000 kr., jf. betalingskortlovens § 21.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, P tilpligtedes at anerkende, at han kun hæftede for 1.200 kr. af misbruget.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Efter betalingskortlovens § 21, stk., hæfter kortindehaveren for op til 1.200 kr. af tabet, når den til kortet hørende PIN-kode har været anvendt. Efter stk. 3, nr. 2, hæfter kortindehaveren dog for op til 8.000 kr., såfremt det godtgøres, at indehaveren "ved groft uforsvarlig adfærd har muliggjort den uberettigede brug".

Selv om det må lægges til grund, at K har udvist uagtsomhed i forbindelse med selv bortkomsten af dankortet, og ved at det - som det må antages - har været muligt for andre at aflure PIN-koden, findes K efter en samlet vurdering ikke at have udvist en groft uforsvarlig adfærd som omhandlet i betalingskortlovens § 21, stk. 3, nr. 2. Ankenævnet har herved også lagt vægt på, at det af lovens forarbejder er forudsat, at det udvidede ansvar kun kan gøres gældende i et fåtal af tilfælde. K hæfter herefter alene for 1.200 kr. af det ved misbruget lidte tab, jf. lovens § 21, stk., og K's påstand tages derfor til følge."

0-0-0

Kendelse afsagt den 9. september 1996 i sag nr. 960005 (Spørgsmål om hæftelse for overtræk på bog).

Den 6. januar 1991 meddelte pengeinstitut P klageren K, at K's konto, hvortil var knyttet bog, var overtrukket med 31.475,61 kr., hvorfor K blev anmodet om at kontakte P for at indgå afviklingsaftale.

K's ægtefælle var død den 29. juli 1990. Den 25. april 1991 afholdtes møde i skifteretten vedrørende behandlingen af ægtefællens dødsbo. I denne forbindelse afgav en medarbejder hos P forklaring, hvoraf fremgik, at K havde haft den pågældende konto fra gammel tid, men at K's ægtefælle havde anmodet om, at der skete betalinger fra kontoen, idet ægtefællen gav tilsagn om, at betalingerne ville blive dækket af ham. Medarbejderen erindrede ikke, at der havde foreligget fuldmagt fra K til ægtefællen.

Af sagen fremgik, at der i perioden fra november 1988 til udgangen af 1990 fra kontoen var foretaget automatiske betalinger til bl.a. elforsyning, forbrugsafgifter, varmforsyning og boligafgift.

P anlagde den 29. august 1994 sag mod K med påstand om, at K skulle betale 47.959,59 kr. Sagen blev i december 1995 udsat på forelæggelse for Ankenævnet.

For Ankenævnet nedlagde K påstand om, at K burde fritages for betaling af de på kontoen efter hendes ægtefælles ordre trukne beløb.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Efter den forklaring, som P's medarbejder afgav i skifteretten i, lægger Ankenævnet til grund, at P indgik aftale med K's ægtefælle om, at der skulle foretages overførsler fra K's anfordringskonto, hvorved denne kom i debet. Ankenævnet lægger endvidere efter vidneforklaringen til grund, at dette skete uden fuldmagt eller samtykke fra K, at K ikke var bekendt med aftalen, og at P vidste eller burde vide dette. Aftalen med ægtefællen var derfor uberettiget i forhold til K, som var indehaver af den pågældende konto. De skete hævnninger kan herefter - som udgangspunkt - ikke gøres gældende over for K, ligesom de rentetilskrivninger, der er sket som følge af, at anfordringskontoen kom i debet, ikke kan kræves betalt af K.

Der må imidlertid gives P medhold i, at P har krav på et beløb svarende til den berigelse, som P måtte have opnået som følge af hævnningerne. På det foreliggende grundlag kan Ankenævnet ikke opgøre et eventuelt berigelseskrav, og Ankenævnet finder, at dette mest hensigtsmæssigt kan opgøres af den ret, ved hvilken sagen verserer. Ankenævnet finder ikke, at berigelseskravet skal forrentes med mere end procesrente og ikke fra et tidligere tidspunkt end sagsanlægget den 29. august 1994."

I kendelsens konklusion bestemtes, at P burde anerkende, at K alene var forpligtet til at betale et eventuelt berigelseskrav, som alene kunne forrentes med procesrente fra sagens anlæg, således at K ikke herudover hæftede for betalingen af det påstævned beløb.

0-0-0

Kendelse afsagt den 31. oktober 1996 i sag nr. 960055 (Spørgsmål om debitering af gebyr for returnering af BetalingsService overførsler m.m.).

I henhold til en BetalingsService-aftale betalte pengeinstituttet P den 2. november 1995 klageren K's ydelse på 2.463,45 kr. til et finansieringsselskab. Betalingen medførte overtræk på K's konto, hvorfor P tilbageførte overførslen. Samtidig debiterede P K's konto for et gebyr på 285 kr., som på kontoudtog var anført med "Gebyr overtræk".

Den 2. januar 1996 foretog P igen betaling af den månedlige ydelse til finansieringsselskabet, og kontoen kom på ny i overtræk. P tilbageførte ydelsen og debiterede K's konto for et gebyr på 285 kr., igen angivet som "Gebyr overtræk".

Ved begge tilbageførsler fremsendte P meddelelse til K herom.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at tilbageføre de to gebyrer af 285 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3 - 2 tog Ankenævnets flertal K's påstand til følge.

3 medlemmer udtalte:

"P har som grundlag for kravet om gebyr for de dispositioner, der er omhandlet i sagen, påberåbt sig P's almindelige forretningsbetingelser, hvori det i pkt. 6 er bestemt bl.a:

"Banken tager gebyr af Dem for serviceydelser, der udføres for Dem og for at besvare spørgsmål fra offentlige myndigheder.""

P har endvidere henvist til P's gebyroversigt.

Vi finder ikke, at gebyret for returnering af BetalingsService på 150 kr. kan anses som en serviceydelse, der "udføres for Dem", og gebyret er ikke opført i P's gebyroversigt.

Herefter findes gebyret ikke at have tilstrækkelig hjemmel i de bestemmelser, som P har påberåbt sig over for Ankenævnet.

Vi finder endvidere ikke, at gebyret på 135 kr., der over for klageren har været betegnet som et overtræksgebyr, kan anses som hjemlet i gebyroversigtens angivelse af rykkergebyrer, idet meddelelsen om overtrækket ikke ses at kunne betegnes som en "rykkerskrivelse".

Efter det anførte finder vi ikke, at de gebyrer, som P har debiteret K er tilstrækkeligt hjemlet i P's almindelige forretningsbetingelser eller gebyroversigt."

2 medlemmer udtalte:

"Efter vores opfattelse har de opkrævede gebyrer fornøden hjemmel i P's almindelige forretningsbetingelser og gebyroversigt."

0-0-0

Kendelse afsagt den 15. oktober 1996 i sag nr. 960077 (Kautions, underretning i henhold til bank- og sparekasselovens § 41 m.v.).

I 1988 ydede pengeinstituttet P et lån på 250.000 kr., for hvilket klagerne K1 og K2 kautionerede. Lånets afvikling blev senere fastsat til månedligt 6.100 kr. K1 og K2 vedstod i denne forbindelse deres kautionsforpligtelser.

I maj 1990 opsagde P lånet på grund af misligholdelse. Restgælden var da ca. 268.000 kr. På et møde den 4. juli 1990 med deltagelse af lånets debitor, K1 og K2 aftaltes det bl.a., at debitor skulle afvikle lånet med 3.000 kr. månedligt i tre måneder og derefter 4.500 kr. månedligt. Ved skrivelse af 5. juli 1990 bekræftede P det på mødet aftalte.

Ved skrivelser af 11. juni 1991 anmodede P K1 og K2 om at indbetale en restance på lånet på 7.748,78 kr.

Ved skrivelse af 11. juli 1991 til K2 opsagde P kautionsforpligtelsen.

Ved skrivelser af 2. januar 1996 meddelte P K1 og K2, at afviklingen af lånet ikke blev overholdt.

K1 og K2 indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at ophæve kautionsforpligtelsen.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Efter at det oprindelige lån var blevet opsagt af P på grund af misligholdelse, blev der på et møde den 4. juli 1990 mellem P, debitor og de to kautionister indgået en aftale om gældens afvikling, som blev bekræftet ved P's skrivelse af 5. s.m., og som må sidestilles med etablering af et nyt låneforhold. P var derfor over for K1 og K2 som kautionister forpligtet til at give meddelelse om manglende overholdelse af den aftalte afviklingsaftale i overensstemmelse med bestemmelsen i bank- og sparekasselovens § 41.

Der er ikke under klagesagen fremlagt kontoudtog eller andre nærmere oplysninger om afviklingen af lånet i tiden efter juli 1990. Klagerne har anført, at den indgåede afviklingsaftale blev misligholdt eller fraveget allerede i august 1990 og siden ikke på noget tidspunkt har været overholdt. Dette er ikke blevet bestridt af P og lægges derfor til grund.

K1 og K2 modtog den 11. juni 1991 meddelelse om, at der var restance på lånet. Efter det anførte er der ikke herved rettidigt givet meddelelse inden for 6 måneders fristen efter bank- og sparekasselovens § 41.

For så vidt angår K1 må det lægges til grund, at P ikke over for ham fulgte skrivelsen af 11. juni 1991 op, og at han herefter ikke fra P modtog oplysninger vedrørende lånet før end ved skrivelsen af 2. januar 1996. Efter det foreliggende finder Ankenævnet, at P i hvert fald burde have givet ham meddelelse om den nye afviklingsaftale, som i 1992 blev indgået under fogedforretningen mod hoveddebitor, og om den efterfølgende misligholdelse af denne aftale.

Over for K2 blev kautionsforpligtelsen opsagt den 11. juli 1991. Denne klager kan derfor ikke for tiden herefter påberåbe sig, at hun ikke har modtaget fornøden underretning om låneforholdet.

For såvel K1 som K2 finder Ankenævnet imidlertid, at en stillingtagen til, hvorvidt P's forsømmelse af sin underretningsfor-

pligtelse kan antages at have forringet deres muligheder for at gøre regres mod debitor, ville forudsætte en bevisførelse, herunder i form af parts- og vidneforklaringer, som ikke kan ske for Ankenævnet, men i givet fald må finde sted ved domstolene. Med denne begrundelse afviser nævnet sagen for disse klageres vedkommende, jf. vedtægternes § 7, stk. 1."

0-0-0

Kendelse afsagt den 4. juli 1996 i sag nr. 960080 (Anvendelse af indestående på gravstedskonto til nedbringelse af fuldmagtshavers gæld).

I 1984 oprettedes ved klageren K's mors død en gravstedskonto med et indestående på 7.000 kr., som senere overførtes til pengeinstituttet P. Hos P blev kontoen registreret i navnet "[K's mors] gravsted ved [K's bror B]".

Kontoen blev ophævet den 27. oktober 1993, og indeståendet på ca. 11.000 kr. overførtes til B's kassekredit. Ophævelsen skete i forbindelse med P's inkassation af et krav mod B.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at genoprette gravstedskontoen.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Det må lægges til grund, at indeståendet på den omhandlede konto tilhørte K og hans tre søskende i fællesskab og skulle anvendes til vedligeholdelse af deres moders gravsted, og at B ikke af de øvrige ejere havde fået tilladelse til at anvende indeståendet til nedbringelse af sin gæld til P.

Efter den betegnelse, under hvilken kontoen var oprettet, kunne P ikke være uvidende om, at der var tale om en "gravstedskonto" med flere ejere. Selv om B havde fuldmagt til at disponere over kontoen og havde bankbogen i sin besiddelse, burde P derfor ikke uden samtykke fra K og fuldmagtshaverens øvrige søskende have medvirket til, at indeståendet blev anvendt til nedbringelse af fuldmagtshaverens gæld til P, jf. herved princippet i gælds-brevslovens § 33, stk. 2, 2. pkt. Da udbetalingen af indestående den 27. oktober 1993 herefter ikke skete med frigørende virkning for P, tages K's påstand til følge."

0-0-0

Kendelse afsagt den 16. september 1996 i sag nr. 960088 (Kautions, spørgsmål om underretning efter bank- og sparekasselovens § 41).

Klageren K kautionerede for et lån på 40.624,56 kr. ydet af pengeinstituttet P. Lånet skulle afvikles med 1.200 kr. månedligt, første gang 1. februar 1995.

Under sagen blev det oplyst, at lånet var afviklet således:

den 08.02.1995	1.200 kr.
den 07.03.1995	1.200 kr.
den 27.04.1995	2.400 kr.
den 17.07.1995	1.500 kr.
den 26.10.1995	4.200 kr.
den 08.12.1995	400 kr.
den 23.02.1996	2.500 kr.

Ved skrivelse af 22. februar 1996 blev K orienteret om lånets restance.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at frigøre ham for kautionsforpligtelsen eller nedsætte denne.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Lånet kom i restance ved manglende betaling af ydelsen pr. 1. juni 1995, og det har siden været i restance. Ankenævnet finder, at bank- og sparekasselovens § 41 må forstås således, at P herefter skulle give K underretning om restancen senest den 1. december 1995, selv om debitor indbetalte ydelser på lånet, således at restancen ikke på noget tidspunkt oversteg 6 måneders ydelser.

K fik den 22. februar 1996 underretning om, at lånet var i restance. Efter det foreliggende finder Ankenævnet det ikke sandsynliggjort, at den konstaterede - relativt kortvarige - overskridelse af underretningsfristen efter bank- og sparekasselovens § 41 har forringet K's muligheder for at gøre regres mod debitor."

0-0-0

Kendelse afsagt den 16. september 1996 i sag nr. 960097 (Spørgsmål om indestående på bog blev udbetalt med frigørende virkning)

Klageren K døde den 26. juni 1992. Den 17. juli 1992 blev der på K's bankbog med pengeinstituttet P hævet 49.937 kr. i den kontoførende afdeling. Indeståendet forinden hævningen var 49.937,38 kr.

Af sagen fremgik, at der ikke blev udfærdiget udbetalingsbilag i forbindelse med hævningen. P oplyste, at det var standardprocedure ved enhver hævning ved hjælp af bankbog at spørge den mødende om kontohaverens navn.

K's dødsbo indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at betale 49.937 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3-2 tog Ankenævnet klagen til følge.

Ankenævnets bemærkninger var således:

"Indledningsvis bemærkes, at K ikke har bestridt, at den mødende ved hævnningen den 17. juli 1992 af beløbet på 49.937 kr. på afdødes konto oplyste kontohaverens navn, jf. gældsbrevslovens § 33, stk. 2, 1. punkt."

Tre medlemmer udtalte herefter:

"Når henses til størrelsen af det beløb, som den mødende ønskede at hæve, til den omstændighed, at beløbet - bortset fra ørebeløbet - udgjorde hele kontoens indestående, og til det oplyste om det forudgående hævningsmønster på kontoen, finder vi, at der forelå sådanne særlige omstændigheder, at P's medarbejder burde have afkrævet den mødende bevis for hans ret til at hæve på kontoen, jf. gældsbrevslovens § 33, stk. 2, 2. punkt."

To medlemmer udtalte:

"Uanset beløbets størrelse og de øvrige omstændigheder, som flertallet har henvist til, finder vi ikke tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at P's medarbejder burde have afkrævet den mødende bevis for hans ret til at hæve på kontoen. Vi stemmer derfor for, at klagen ikke tages til følge."

I kendelsens konklusion bestemtes det, at P skulle indbetale beløbet på 49.937 kr. på K's konto med valør den 17. juli 1992.

Kendelse afsagt den 16. september 1996 i sag nr. 960115 (Modregning i kapitalpensionskonto ved ophævelse i utide tilsidesat).

Klageren K, der havde en gæld i størrelsesordenen 155 mio. kr. til pengeinstituttet P, havde hos P en kapitalpensionskonto med et indestående på ca. 76.000 kr.

Ved skrivelse af 28. februar 1996 anmodede K under henvisning til en telefonsamtale med P om, at kapitalpensionskontoen blev opgjort og om "snarligt kontant udbetaling til mig".

P anmodede forinden ophævelse af ordningen K om at bekræfte, at han ønskede ordningen ophævet, uanset at en ophævelse i utide kunne påvirke K's skattepligtige indkomst og eventuelle sociale ydelser. K bekræftede ved underskrift på en skrivelse fra P, at han ønskede ordningen ophævet.

I forbindelse med ophævelsen skulle aktier i et tilknyttet værdipapirdepot sælges.

K oplyste under sagen, at P den 8. marts 1996 havde meddelt, at værdipapirerne var solgt, men at beløbet først kunne fremsendes den 11. marts 1996.

Ved skrivelse af 11. marts 1996 fremsendte P opgørelse vedrørende kapitalpensionens ophævelse, idet det fremgik, at nettobeløbet på 30.112,08 kr. var modregnet i K's gæld til P.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at udbetale provenuet af kapitalpensionskontoen kontant.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Efter det foreliggende, herunder indholdet af K's skrivelse af 28. februar 1996, finder Ankenævnet det ubetænkeligt at lægge til grund, at K ved anmodningen om ophævelse af kapitalpensionskontoen forudsatte, at nettoprovenuets ville blive udbetalt til ham konstant, og at den medarbejder hos P, med hvem K drøftede spørgsmålet om ophævelse af kontoen, var bekendt hermed. Herefter, og da P ikke i den anledning tog forbehold forud for kontoens ophævelse, findes P at være afskåret fra at foretage modregning i nettoprovenuet."

0-0-0

Kendelse afsagt den 16. september 1996 i sag nr. 960121 (Dankort, spærring foretaget kl. 14.40 efter tyveri af kortet samme dag kl. ca. 11.40 ikke rettidig).

Klageren K anmodede den 5. oktober 1995 kl. 14.40 pengeinstituttet P om at spærre K's dankort, som var blevet stjålet.

Af en politianmeldelse fremgik, at K samme dag kl. 11.52 telefonisk havde anmeldt tyveri af sin tegnebog indeholdende bl.a. dankort. Gerningstidspunktet var angivet til kl. 11.40 - 11.42 samme dag.

K's dankort blev i tidsrummet kl. 11.48 - 13.52 samme dag anvendt til 16 uberettigede hævnninger og betalinger på i alt 18.492 kr., hvoraf 12.000 kr. var hævet ved 8 hævetransaktioner frem til kl. 12.15.

P meddelte K, at P fandt, at K hæftede for 8.000 kr. af det samlede misbrug som følge af, at K havde undladt at spærre kortet straks efter, at han havde konstateret, at det var bortkommet. K protesterede herimod og oplyste i skrivelse af 23. januar 1996 til P, at da tyveriet indtraf, gik han stærkt ud fra, at kortet ikke lå i tegnebogen men hjemme. Efter ankomsten til bopælen konstaterede han, at kortet havde ligget i tegnebogen.

P oplyste under sagen, at K i forbindelse med spærringen havde udtalt, at han ikke kunne afvise, at også PIN-koden var opbevaret i tegnebogen.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at anerkende, at K alene hæftede for 1.200 kr. af misbruget.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand delvis til følge med disse bemærkninger:

"Efter indholdet af den fremlagte politianmeldelse må det lægges til grund, at K ved anmeldelsen af tyveriet til politiet den 5. oktober 1995 kl. 11.52 oplyste, at bl.a. hans dankort lå i den stjålne tegnebog, hvilket K også anførte i sin redegørelse af 24. oktober 1995. Det må herefter - uanset K's redegørelse af 23. januar 1996 - lægges til grund, at K var klar over eller i hvert fald formodede, at dankortet lå i tegnebogen. I mangel af oplysninger om, at tyven(e) kan være kommet i besiddelse af K's PIN-kode ved afluring eller på anden særlig måde, må det endvidere lægges til grund, at også PIN-koden var opbevaret i tegnebogen, og at K var klar over dette eller i hvert fald måtte regne med denne mulighed. Ankenævnet finder, at K, der ikke kunne gå ud fra, at politiet ville foretage spærring af dankortet, under disse omstændigheder burde have rettet henvendelse til P om spærring af kortet umiddelbart efter, at samtalen med politiet var afsluttet, jf. herved betalingskortlovens § 21, stk. 3, nr. 3. Når bl.a. henses til, at samtalen med politiet må have taget en vis tid, finder Ankenævnet imidlertid, at det med den fornødne sikkerhed alene kan lægges til grund, at de hævnings, som blev foretaget kl. 12.24 og senere, kunne været undgået, såfremt dette var sket. K hæfter herefter alene for 6.492 kr. af det samlede misbrugsbeløb."

Kendelse afsagt den 6. december 1996 i sag nr. 960149 (Værdipapirer, afregningskurs ved selvindtræde).

Den 20. februar 1996 solgte klageren K gennem pengeinstituttet P nominelt 563.000 kr. 6% Totalkredit 2026 samt nominelt 33.000 kr. 7% Dansk Statslån 2004. P overtog papirerne til sin egenbeholdning til.

P oplyste, at K's salgsordre blev effektueret samme dag kl. 15.40. Totalkreditobligationerne blev overtaget til en skønnet markeds-kurs som følge af, at der ikke var registreret handel af disse obligationer den 20. februar. Denne dag var der omkring middagstid begyndt et kursfald, og tilsvarende 6% 2026 papirer blev handlet til 79,45 kl. 12.45. Kursfaldet svarede til et point i forhold til den foregående dag. Kl. 15.40 havde "bedste bud" på tilsvarende papirer været 79,0. Afregningskursen var derfor blevet fastsat til 79,0 med fradrag af P's sædvanlige fradrag på 0,10 kurspoint. P oplyste, at afregningskursen på statslåns-papirerne var den aktuelle handelspris på salgstidspunktet kl. 15.40 97,0, hvorfor afregning var sket til 96,90.

Af P's "Kundeinformation vedrørende afregningspriser ved handel med værdipapirer" fremgik bl.a., at såfremt den af kunden ønskede obligation ikke var omsat den pågældende dag "sker kursfastsættelsen til en kurs, som svarer til en tilsvarende anden obligation." Endvidere fremgik, at ved handler under en nominel værdi af 1 mio. kr. ville der blive fratrukket 0,10 kurspoint ved en kundes salg.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at betale erstatning.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3 - 2 tog Ankenævnets flertal K's påstand til følge.

Flertallet udtalte:

"Vi finder, at et pengeinstitut, der opfylder en kundes ordre om salg af en post børsnoterede obligationer ved selv at indtræde som køber, må være forpligtet til at anvende en afregningskurs, der mindst svarer til den officielle børskurs for den pågældende dag (kurs "alle handler"), for så vidt en sådan kurs er fastsat, reguleret med pengeinstitutts sædvanlige kursfradrag. Vi finder således, at pengeinstituttet, når det vælger selv at indtræde, ikke bør kunne gøre gældende, at obligationerne er overtaget på et tidspunkt på dagen, hvor markedskursen var lavere end kurs alle handler. Der er herved lagt vægt på, at en adgang hertil generelt ville skabe bevisproblemer og risiko for misbrug. Det bemærkes, at det anførte ikke berører pengeinstitutternes adgang til at indgå strakshandler med deres kunder.

.....

For så vidt angår statsobligationerne var kurs alle handler den 20. februar 1996 97,75. Efter det anførte bør P herefter afregne K's salg til kurs 97,65.

Totalkredit-obligationerne blev ikke handlet på Københavns Fondsbørs den 20. februar 1996, og der blev således ikke denne dag fastsat nogen officiel børskurs. Efter det anførte sammenholdt med det, der er anført i P's "kundeinformation vedrørende afregningspriser ved handel med værdipapirer", findes afregningskursen at burde fastsættes til kurs alle handler den 20. februar 1996 for tilsvarende obligationer med fradrag af 0,10 kurspoint."

Mindretallet udtalte:

"På Københavns Fondsbørs handles kun mellem værdipapirhandlere og kun i store fastlagte beløb med minimumsstørrelser. Der er således tale om et engrosmarked.

Når detailkunder (kunder, der ikke har adgang til engrosmarkedet) som køber eller sælger handler med et pengeinstitut (en værdipa-

pirhandler), afvikles handlen i vidt omfang over pengeinstituttets egenbeholdning (handelsbeholdning).

Alle handler, både handler over Fondsbørsen mellem værdipapirhandlere og handler med detailkunder, indberettes til Fondsbørsen og danner således grundlag for den løbende daglige notering af handelsprisen for de enkelte noterede papirer.

En detailkunde, som indgår aftale med et pengeinstitut om salg af et noteret værdipapir, kan derfor have en berettiget forventning om, at børskursen danner grundlag for pengeinstituttets afregningspris (med reduktion af sædvanligt kursfradrag og kurtage), men kan ikke have nogen berettiget forventning om, at pengeinstituttet videresælger værdipapirerne over børsen.

Begreberne "kommission" og "selvindtræde" er således ikke dækkende for den værdipapirhandel, som i praksis finder sted i pengeinstitutterne med detailkunder, medmindre der indgås kommissionsaftale.

Det er i øvrigt vor opfattelse, at kommissionæren efter kommissionslovens § 42, stk. 2, ikke er berettiget til at overtage værdipapirerne til en lavere pris end den, som var gangbar på det tidspunkt, erklæringen om selvindtræde blev afgivet. Det fremgår såvel af kommissionslovens § 42, stk. 2, som af motiverne til bestemmelsen, at det er prisen i det øjeblik underretning om selvindtræde blev afgivet, der er den gangbare pris. Vi finder, at der hverken i kommissionslovens § 42, stk. 2's ordlyd eller i bestemmelsens motiver er holdepunkter for, at den gangbare pris er gennemsnitsprisen i en periode.

I den foreliggende sag solgte K uden at fastsætte en bestemt købskurs. Det pågældende papir var illikvidt, og det fremgår af kurslisten, at dette papir slet ikke blev omsat den pågældende dag, og der blev således ikke fastsat nogen officiel børskurs på det pågældende papir.

Når et pengeinstitut i en sådan situation, uden at der er aftalt en bestemt kurs med detailkunden, køber et værdipapir, må pengeinstituttet i retningslinjer for værdipapirhandel fastsætte, hvilket princip, der skal gælde for afregningskursen.

Det må antages, at det princip, der er fastlagt i P's retningslinjer, må være accepteret af detailkunden, således at pengeinstituttet ved aftalens indgåelse bemyndiges til at anvende det fastsatte princip.

Nogle værdipapirhandlere vælger at afregne til den af Københavns Fondsbørs for ordredagen eller dagen efter ordremodtagelsen beregnede gennemsnitskurs "Kurs alle handler" med kurstillæg/fradrag og kurtage. Når den pågældende obligation ikke er noteret på ordredagen, beregnes en kurs ud fra renteniveauet på sammenlignelige noterede obligationer.

P har imidlertid i sine retningslinjer for værdipapirhandel fastsat, at når den ønskede obligation ikke er omsat på ordredagen, sker kursfastsættelsen til en kurs, som svarer til en tilsvarende anden obligation. Dette må forstås således, at kursen fastsættes på grundlag af den løbende kursnotering dagen igennem. Når dette princip er valgt, bliver tidspunktet på dagen for den endelige ordremodtagelse og effektuering afgørende.

Risikoen for, at P vilkårligt skulle vælge kursen på et tidspunkt på dagen, hvor kursen er ugunstig for K, finder vi ikke er til stede, idet K ved afgivelse af endelig salgsordre selv er herre over, hvornår obligationerne skal sælges, og kendte eller burde kende P's retningslinjer for værdipapirhandel, hvorefter P på dette tidspunkt skulle fastsætte afregningskursen over for K på grundlag af børskursen på en tilsvarende anden obligation.

Vi ser ikke, at der er anført anbringender fra K, som giver grundlag for, at P skulle have prissat afregningskursen på grundlag af en anden kurs end børskursen for tilsvarende obligationer som de

solgte på tidspunktet, hvor salgsordren blev endeligt afgivet den 20. februar 1996."

0-0-0

Kendelse afsagt den 6. december 1996 i sag nr. 960162 (Gebyr ved overførsel af engagement til andet pengeinstitut ikke påregneligt).

I forbindelse med at klageren K primo 1996 overflyttede sin families engagement med pengeinstituttet P til et andet pengeinstitut opkrævede P i alt 1.450 kr. i gebyr. Engagementet bestod ved overførslen af en kassekredit, to selvpensioneringskonti og 3 børneopsparingskonti.

P havde i juni 1994 i et kundebrev orienteret om sine gebyrer. Med brevet fulgte en prisliste, som angav, at den viste "hvilke ydelser, der er gratis og hvilke der er pålagt gebyr". Prislisten indeholdt intet om overførselsgebyrer.

Pr. 1. august 1995 indførte P gebyr for overførsel af konti til andet pengeinstitut.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at tilbagebetale det opkrævede gebyr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3 - 2 tog Ankenævnet K's påstand til følge.

3 medlemmer udtalte:

"Da P udsendte sit kundebrev af juni 1994 med prisliste, pålagde P ikke kunder gebyr for flytning af konti til andre pengeinstitutter. Indholdet af kundebrevet og prislisten findes at have været egnet til at give K det bestemte indtryk, at han hermed havde fået

en udtømmende angivelse af, hvilke ydelser der var gebyrpålagte, og at han kunne indrette sig herpå, indtil han fik anden meddelelse.

K har imidlertid ikke fået en sådan meddelelse i forbindelse med indførelsen af flyttegebyret. Hertil kommer, at annonceringen, hvori indførelsen af flyttegebyret angives at være offentliggjort, alene taler om, at P med virkning fra den 1. august 1995 "regulerer" en række priser. Vi finder ikke, at P hermed har givet meddelelse om indførelse af en helt ny gebyrtype. Det var herefter ikke påregneligt for K, at P ville beregne sig noget gebyr for flytning af K's konti."

2 medlemmer udtalte:

"Vi er enige med flertallet i, at P ikke har haft tilstrækkelig hjemmel til at opkræve de omhandlede gebyrer. Vi finder imidlertid, at P er berettiget til et rimeligt vederlag for det med opgørelsen og overførslen af de omhandlede konti forbundne arbejde."

0-0-0

Kendelse afsagt den 6. december 1996 i sag nr. 960193 (Alskyldserklæring, provenu af pant delvis anvendt til dækning af en af to pantsætteres særgæld).

Pengeinstituttet P havde i oktober 1990 og marts 1993 ydet klageren K og dennes dalevende samlever S to billån på henholdsvis 119.500 kr. og 49.000 kr. P fik sikkerhed i et løsørejerpantebrev på 110.000 kr. med pant i begge biler. Ifølge håndpantsetningserklæringen lå løsørejerpantebrevet til sikkerhed for skadesløs betaling af, hvad K og S til enhver tid måtte være eller blive P skyldig.

Den 18. januar 1994 ydede P S et lån på 10.500 kr.

Efter S var død i juni 1994, blev bilerne solgt med et provenu på 52.000 kr. Af dette overførte P 6.403,58 kr. til indfrielse af restgælden på lånet på oprindelig 10.500 kr., mens det resterende beløb blev overført til billånene.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at overføre 6.403,58 kr. til nedbringelse af restgælden på billånene.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Løsereejerpantebrevet på 110.000 kr. blev af K og S håndpantset til P i forbindelse med, at P ydede håndpantsetterne et billån. Uanset at det af håndpantsetningserklæringen fremgår, at håndpantsetningen skete til sikkerhed for, hvad K og S til enhver tid måtte være eller blive P skyldig, finder Ankenævnet, at K berettiget kunne forvente, at provenuet ved realiseringen af pantet forlods ville blive afskrevet på billånene. Ankenævnet finder herefter, at P kun var berettiget til at anvende et eventuelt overskydende provenu efter indfrielsen af billånene til inddækning af samleversens lån. Idet Ankenævnet lægger til grund, at restgælden på billånene på tidspunktet for indfrielsen af S lån oversteg 6.403,58 kr."

0-0-0

Kendelse afsagt den 6. december 1996 i sag nr. 960222 (Inkasso, tilskrivning af renter).

Pengeinstituttet P ydede i august 1991 klageren K en kassekredit på 75.000 kr.

K's engagement overgik efterfølgende til inkasso. K underskrev en skylderklæring i denne forbindelse. K's gæld ifølge kassekreditten

var 94.726,91 kr. Af skylderklæringen fremgik, at gælden forrentedes med 19,5% p.a., og at indbetalinger først blev afskrevet på omkostninger og renter. Rentesatsen på 19,5% svarede til gældende overtræksrente for kreditten.

I januar 1993 accepterede P en afvikling med 2.000 kr. månedligt. K opfyldte afviklingsaftalen, og de månedlige beløb indbetaltes til P's inkassoadvokat.

I maj 1996 nedsatte P rentesatsen fra 19,5% til 12,5% med virkning fra 1. januar 1996 under forudsætning af, at afviklingsaftalen blev overholdt. Samtidig trak P sagen tilbage fra P's inkassoadvokat.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle medvirke ved "en opklaring af vores tidligere kassekredit og en anstændig behandling af min private gæld."

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"P's krav om, at gælden hidrørende fra K's personlige kassekredit skulle forrentes med overtræksrente, jf. skylderklæringen dateret 12. juni 1992, findes at have fornøden hjemmel i pkt. 6 i P's almindelige bestemmelser om lån og kreditter. Ved årsskiftet 1992/93 blev der imidlertid indgået en afviklingsaftale, som må betragtes som rimelig også set fra P's synsvinkel, idet K påtog sig at afvikle gælden ved betaling af 2.000 kr. om måneden. Ankenævnet finder, at P vel var berettiget til at fastholde overtræksrenten også efter afviklingsaftalens indgåelse med henblik på at konstatere, om K havde evne og vilje til at overholde aftalen, men at forudsætningerne for P's ret til at beregne sig overtræksrente bortfaldt efter en relativt begrænset periode, skønsmæssigt senest den 1. juli 1993.

Ankenævnet finder herefter, at K's gæld i perioden fra den 1. juli 1993 til den 31. december 1995 alene kan kræves forrentet med den for kassekreditte til enhver tid gældende rente- og provisions-sats, og at P bør foretage en korrektion af renteberegningen og restgælden i overensstemmelse hermed. Ved denne korrektion skal der tages hensyn til K's løbende indbetalinger til P's advokat, hvilket tilsyneladende ikke er sket i advokatens renteberegning."

0-0-0

Kendelse afsagt den 14. november 1996 i sag nr. 960227 (Indsættelse af forhåndslån på deponeringskonto, forrentning af byggekredit og realkreditlån).

Til brug for klagerne K's opførsel af et parcelhus ydede pengeinstituttet P i april 1995 en byggekredit på 1,1 mio. kr. Renten var p.t. 9,5% p.a., og provisionen udgjorde p.t. 2% p.a. P orienterede K om muligheden for kurssikring af et lånetilbud fra Nykredit på et forhåndslån på 829.000 kr. K ønskede at hjemtage lånet straks. Forhåndslånet udbetaltes, og provenuet på 824.927,50 kr. blev indsat på en deponeringskonto, som K havde givet P sikkerhed i i forbindelse med P's garantistillelse over for Nykredit for lånets udbetaling. Deponeringskontoens rente var 3,5% p.a.

Efter byggeriets færdiggørelse frigav Nykredit den 11. september 1995 P's forhåndslånsgaranti. Den 25. s.m. overførte P deponeringskontoens indestående til byggekreditte.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at betale en rentekompensation på forskellen mellem forrentningen af realkreditlånet og deponeringskontoen.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Efter det foreliggende finder Ankenævnet det godtgjort, at P ikke på fyldestgørende måde har rådgivet K om omkostningerne henholdsvis ved kurssikring af lånet i Nykredit og ved hjemtagelse af lånet og indsættelse af provenuet på en deponeringskonto, idet P navnlig burde have præciseret, at den sidstnævnte fremgangsmåde ville indebære en betydelig merrenteudgift for K som følge af forskellen mellem renten på realkreditlånet og renten på deponeringskontoen. Ankenævnet finder, at P som følge af den mangelfulde rådgivning bør betale K compensation ved, at indeståendet på deponeringskontoen forrentes med en højere rente, som skønsmæssigt fastsættes til 6% p.a. Ankenævnet finder endvidere, at P burde have overført indeståendet på deponeringskontoen til byggelånskrediten allerede den 12. september 1995, da man modtog skrivelsen af 11. s.m. fra Nykredit om frigivelse af forhåndslånsgarantien. P bør derfor - ud over den anførte højere rente af indeståendet på deponeringskontoen - stille K, som om en sådan tidligere overførsel til byggelånskrediten var sket."

0-0-0

Kendelse afsagt den 14. november 1996 i sag nr. 960237 (Spørgsmål om, hvorvidt aftale om deltagelse i gearede pulje var tidsbe-grænset).

Klageren K deltog i pengeinstituttet P's investeringspulje. Ved skrivelse af 15. december 1994 fremsendte P til K aftale om fortsat deltagelse, idet det anførtes, at "nærværende aftale genforhandles hvert år, næste gang den 01.01.1996."

Ved skrivelse af 10. januar 1996 tilbød P K en forlængelse af K's deltagelse i investeringspuljen, idet P anmodede om K's underskrift på en kopi af skrivelsen. K undlod at underskrive.

Den 22. februar 1996 opsagde P aftalen pr. 29. s.m.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at betale 9.551,99 kr., der svarede til det akkumulerede afkast for de to første måneder af 1996.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"I skrivelsen af 15. december 1994, ved hvilken aftalen om K's deltagelse i P' gearede puljer fremsendtes til K til underskrift, er anført: "Nærværende aftale genforhandles hvert år, næste gang den 01.01.1996." Ankenævnet finder, at dette må forstås således, at aftalen ophører ved udgangen af 1995, medmindre der træffes aftale om forlængelse. Det bemærkes herved, at aftalens opsigelsesbestemmelse har god mening, selv om aftalen er tidsbegrænset til ét år, at uklarhed i aftalegrundlaget må komme P til skade, og at indholdet af P's skrivelse af 10. januar 1996 støtter den nævnte forståelse, jf. navnlig indledningen "... tilbyde Dem en forlængelse af Deres deltagelse ... indtil den 01.01.1997, hvorefter ny aftale træffes."

P har ikke fremsat indsigelse mod K's opgørelse af sit krav, og Ankenævnet tager herefter K's påstand til følge."

0-0-0

Kendelse afsagt den 21. november 1996 i sag nr. 960247 (Køb af aktier i Commercial Holding).

Efter telefonisk henvendelse fra pengeinstituttet P i januar 1990 besluttede klageren K sig for at købe for ca. 50.000 kr. aktier i Commercial koncernen.

Købet gennemførtes ved køb af Commercial Leasing aktier, som i februar 1990 blev konverteret til aktier i Commercial Holding International B samtidig med, at den til disse aktier knyttede

fortegningsret blev udnyttet. Efter ombytningen bestod K's beholdning af 200 stk. Commercial Holding B aktier.

I december 1990 solgte K 130 stk. aktier til kurs 148.

I foråret 1996 fremkom der i dagspressen oplysning om forskellige forhold vedrørende P's medvirken ved emissionen i Commercial koncernen i begyndelsen af 1990. Oplysningerne førte til, at P tilkendegav at ville yde visse aktionærer i Commercial Holding International en kulancemæssig erstatning.

I en redegørelse udarbejdet af P i juni 1996 om aktieemissionen fremgik, at ledelsen i Commercial koncernen tegnede godt 12 mio. kr. aktier, der ikke var blevet tegnet ved emissionen i Commercial Holding. Erhvervelsen af de 12 mio. aktier skete gennem et selskab, som ledelsen ejede, og P lånte selskabet pengene hertil. Ved emissionens afslutning den 1. februar 1990 udsendte P en fonds-børsmeddelelse. Meddelelsen oplyste ikke, at fuldtegningen skyldtes, at ledelsen havde tegnet det nævnte beløb. Det fremgik af P's redegørelse fra juni 1996, at P kulancemæssigt ville tilbyde at betale en række aktionærer af de nytegnede aktier i perioden 29. til 31. januar 1990 en del af det tab, de pågældende fik på aktierne. Erstatningens størrelse ville blive beregnet på grundlag af kursfaldet, fra investeringen blev tegnet og ned til kurs 130 svarende til kursniveauet i maj 1991, hvor årsregnskabet for 1990 for Commercial Holding blev offentliggjort.

P tilbød herefter K en kulancemæssig erstatning på 3.000 kr. svarende til 70 kurspoint for de 40 aktier, som K nytegnede i perioden 15.-26. januar 1990.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at betale en erstatning på 36.700 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse, subsidiært afvisning.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Ankenævnet lægger til grund, at den ordre, K afgav den 12. januar 1990, reelt gik ud på, at han skulle købe for ca. 50.000 kr. B-aktier i Commercial Holding International A/S (Commercial Holding), idet dette blev gennemført ved, at han i første omgang erhvervede 40 aktier i Commercial Leasing A/S (Commercial Leasing) til kurs 1030, hvilke aktier derefter blev ombyttet med 160 aktier i Commercial Holding samtidig med, at han ved udnyttelse af den til disse knyttede fortegningsret købte yderligere 40 aktier til kurs 200. Set under ét har K således erhvervet de 200 aktier i Commercial Holding for 41.200 kr. + 8.000 kr. = 49.200 kr., dvs. til en gennemsnitskurs på 246.

Det er ubestridt, at K's ordre blev afgivet i forbindelse med en uanmodet telefonisk henvendelse. Denne var i strid med § 2, stk. 1, i lov om visse forbruger aftaler (dørsalgsloven), og aftalen var derfor som udgangspunkt ikke bindende for K, jf. lovens § 3. Ankenævnet finder imidlertid, at K ved at forholde sig passiv i mere end 6 år har fortabt sin ret til at gøre ugyldigheden efter denne bestemmelse gældende.

Ankenævnet finder endvidere, at der - uanset den kursudvikling, som efterfølgende fandt sted - ikke foreligger tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at P har handlet ansvarspådragende ved sin rådgivning af K i forbindelse med dennes købsbeslutning. Det bemærkes herved, at der ikke er forelagt nævnet nærmere oplysninger om Commercial Leasings økonomiske situation og P's engagement med selskabet omkring årsskiftet 1989-90.

Af de nominelt 60 mio. kr. B-aktier i Commercial Holding, som skulle nytegnes, blev 22,15 mio. kr. udbudt i fri tegning. Af disse blev kun 9,8 mio. kr. - dvs. mindre end halvdelen - tegnet på normal måde, medens de resterende aktier blev tegnet af et selskab tilhørende ledelsen i Commercial koncernen, idet P lånte selskabet det hertil fornødne beløb. Disse omstændigheder blev ikke oplyst i den børsmeddelelse, som P udsendte efter emissionens afslutning den 1. februar 1990, og offentligheden måtte derfor få det indtryk, at fuldtegningen var sket på normal måde. Det må læg-

ges til grund, at fuldstændige oplysninger om, hvorledes tegningen var gennemført, ville have haft negativ indflydelse på vurderingen af selskabet og aktierne. Ankenævnet finder derfor, at P ved børsmeddelelsen afgav vildledende oplysninger af væsentlig betydning, og at P herved har handlet ansvarspådragende.

Ved vurderingen af, hvorvidt og i hvilket omfang K som følge heraf kan kræve erstatning, finder Ankenævnet, at der bør tages udgangspunkt i, at K ville have afhændet aktierne, såfremt P havde afgivet korrekte oplysninger om forløbet af nytegningen. Usikkerheden med hensyn til, hvorvidt K faktisk ville have forholdt sig på denne måde, findes således - i hvert fald når tillige henses til omstændighederne omkring erhvervelsen - at måtte komme P til skade. I mangel af oplysninger, som eventuelt kunne begrunde en anden vurdering, lægger Ankenævnet endvidere til grund, at K i så fald kunne have afhændet aktierne til en kurs svarende til den gennemsnitskurs på 246, som han selv havde erhvervet dem til.

Efter det foran anførte om den måde, på hvilken K erhvervede de 200 aktier i Commercial Holding, finder Ankenævnet, at erhvervelsen må betragtes som en helhed, og at K derfor ikke alene - som det er lagt til grund i P's erstatningstilbud - kan kræve erstatning for de 40 aktier, som blev nytegnet ved udnyttelse af fortegningsretten, men kan kræve erstatning for alle 200 aktier."

3 medlemmer udtalte herefter:

"P har i sit erstatningstilbud lagt til grund, at forholdet vedrørende børsmeddelelsen i hvert fald fra foråret 1991, da de utilfredsstillende regnskabsresultater var fremkommet, og aktiernes kurs var faldet til omkring 130, ikke længere kan have spillet nogen rolle for K's overvejelser om, hvorvidt han burde sælge de ikke allerede afhændede aktier. Med denne begrundelse har P tilkendegivet, at man ikke er indstillet på at dække det kurstab, der indtrådte efter foråret 1991. Vi finder imidlertid, at det afgørende må være, at K i foråret 1991 ikke var bekendt med forholdet vedrørende børsmeddelelsen og den heraf følgende mulighed for at

rette krav mod P. Efter vor opfattelse er der derfor ikke grundlag for ved tabsopgørelsen at lade K bære risikoen for det efterfølgende yderligere kurstab. K blev først i foråret 1996 bekendt med, at P havde afgivet vildledende oplysninger i børsmeddelelsen, og vi lægger som ubestridt til grund, at aktierne på dette tidspunkt var værdiløse. K findes herefter for de 70 ikke afhændede aktier at have krav på dækning af det fulde tab ned til kurs 0.

K solgte i december 1990 130 aktier til kurs 148. Da aktierne som nævnt er erhvervet til en gennemsnitskurs på 246, stemmer vi herefter for at fastsætte erstatningen til $130 \times (246 - 148)$ kr. eller 12.740 kr. med tillæg af 70×246 kr. eller 17.220 kr., i alt 29.960 kr. Erstatningsbeløbet findes først at kunne kræves forrentet fra klagens indgivelse til Ankenævnet den 27. juni 1996."

2 medlemmer udtalte:

"Af de grunde, der er anført af P, finder vi, at P ikke skal svare erstatning for det tab, der indtrådte efter offentliggørelse af halvårsrapporten for Commercial Holding den 10. oktober 1990. K besluttede da også efter sin egen forklaring af sælge 130 af de 200 aktier omkring årsskiftet 1990/91 til kurs 148 og valgte herefter selv at bære risikoen for yderligere kursændringer i de resterende 70 aktier.

K's manglende kendskab til forholdene vedrørende børsmeddelelsen den 1. februar 1990 kan ikke antages at ville have været bestemmende for hans beslutning om at afhænde aktierne, efter at der var fremkommet halvårsrapport og senere årsregnskab i 1991, som klart viste selskabets problemer. Ved at vælge at beholde 70 af de købte aktier på et tidspunkt, hvor der var kommet ufordelagtige regnskabsoplysninger, og markedet for aktierne var klart nedadgående, valgte K at bære risikoen for de pågældende aktiers fremtidige kursudvikling.

Vi stemmer herefter for, at erstatningen fastsættes til 200 x (246 minus 148) kr., eller 19.600 kr. Med hensyn til forrentning er vi enige med flertallet."

P har i medfør af Ankenævnets vedtægters § 11, stk. 2, meddelt, at P ikke ønsker at være bundet af kendelsen ud over, hvad der følger af mindretallets votum.

0-0-0

Kendelse afsagt den 12. december 1996 i sag nr. 960279 (Modregning efter fusion, spørgsmål om pengeinstitutts frigørelsestid var indtrådt).

Den 16. februar 1996 fusionerede pengeinstitutterne A og B til P. Klageren K havde en gæld på ca. 98.000 kr. (opgjort i november 1988) til B og hos A et indestående på en gevinsopsparingskonto.

Ved skrivelse af 25. juni 1996 meddelte P K, at man havde modregnet 16.600 kr. af K's indestående på gevinstopsparingskontoen i K's gæld til P.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at tilbageføre modregningen, idet K anførte, at modregning ikke kunne ske, da indeståendet på gevinsopsparingskontoen alene kunne hæves med 3 måneders opsigelse.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"P er ved fusionen indtrådt i de ophørende pengeinstitutters rettigheder og forpligtelser. P havde således en forfalden fordring mod K, og modregningserklæringen blev først afgivet mere end 4 måneder efter fusionen, således at K har haft rimelig tid til at træffe foranstaltninger mod modregning.

Ankenævnet finder, at den citerede bestemmelse i P's (A's) regler for gevinstgirokonti - uanset at den direkte angår opsigelse fra kundens side - må føre til, at der også gælder et varsel på 3 måneder ved opsigelse fra P's side. P var derfor ikke den 26. juni 1996 berettiget til umiddelbart at foretage modregning som sket. P ville imidlertid have kunnet foretage modregning efter opsigelsesperiodens ophør, ligesom P, såfremt K forinden benyttede sig af sin ret til førtidig opsigelse mod dekort, ville have kunnet foretage modregning i forbindelse hermed. Da P's således under alle omstændigheder har kunnet og vil kunne gennemtvinge modregningen, finder Ankenævnet ikke tilstrækkelig anledning til nu at pålægge P at tilbageføre den foretagne modregning."

0-0-0

Kendelse afsagt den 12. december 1996 i sag nr. 960288 (Akkord, spørgsmål om del af dividende var betaling af rentekrav).

Klageren K opnåede i september 1993 en akkord, således at K betalte 60% til sine kreditorer mod udstedelse af saldokvittering. Penginstitutet P havde et tilgodehavende hos K i størrelsesordenen 1,2 mio. kr. P opgjorde sit endelige krav til 1.265.221,20 kr., heraf renter fra 1. februar til 20. september 1993 127.313 kr.

P modtog medio oktober 1993 a conto ca. 650.000 kr. og opgjorde et restdividendekrav til 90.247,80 kr. Efterfølgende blev der mellem P og K opnået enighed om, at K til udligning af det resterende dividendekrav betalte 75.000 kr.

Ved opgørelsen af sin indkomst over for skattevæsenet anså K beløbet på 75.000 kr. for renter. P afviste en anmodning fra K om over for skattevæsenet at bekræfte, at de 75.000 kr. var renter.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P tilpligtedes at afgive erklæring om, at det betalte beløb på 75.000 kr. var et rentebeløb.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Ifølge den indgåede akkordaftale skulle P modtage en dividende på 60% af sit samlede krav på 1.265.221,20 kr., som omfattede et rentekrav på 127.313 kr. Ankenævnet finder, at akkordaftalen i mangel af bestemmelse om det modsatte må forstås således, at dividenden forholdsmæssigt dækker hovedstol og renter. Da dividenden af det nævnte rentekrav overstiger det restbeløb på 75.000 kr., som K betalte i december 1993, findes dette beløb i overensstemmelse med det af K anførte at måtte anses for et rentebeløb. Dette støttes også af indholdet af skrivelsen af 15. oktober 1993 fra K's advokat."

I kendelsens konklusion bestemtes, at P burde anerkende, at beløbet på de 75.000 kr. var et rentebeløb.

V E D T Æ G T E R
F O R
P E N G E I N S T I T U T A N K E N Æ V N E T

§ 1

Pengeinstitutankenævnet er oprettet af Den Danske Bankforening, Danmarks Sparekasseforening, Sammenslutningen Danske Andelskasser og Forbrugerrådet.

§ 2

Stk. 1. Ankenævnet behandler klager over danske pengeinstitutter og deres herværende datterselskaber. Klager over grønlandske og færøske pengeinstitutter er ikke omfattet af Ankenævnets kompetence. Ankenævnet behandler endvidere klager over danske filialer af udenlandske pengeinstitutter, herunder grønlandske og færøske. (De nævnte institutter og selskaber er i det følgende dækket af ordet "pengeinstitutter").

Stk. 2. Ankenævnet behandler klager vedrørende private kundeforhold. Klager fra erhvervsdrivende kan behandles, såfremt klagen ikke adskiller sig væsentligt fra en klage vedrørende et privat kundeforhold.

Stk. 3. Klager fra erhvervsdrivende falder i øvrigt udenfor Ankenævnets kompetence.

§ 3

Stk. 1. En klage kan angå samtlige omstændigheder i retsforholdet mellem parterne, herunder også omstændigheder, der er opstået inden et egentligt kundeforhold etableres.

Stk. 2. Det er en betingelse for behandling af en klage, at klageren forgæves ved henvendelse har søgt at opnå en tilfredsstillende ordning med pengeinstituttet. Ankenævnet kan indlede behandling af en klagesag, såfremt pengeinstituttet har afvist klagen, eller der ikke forinden 5 uger fra modtagelsen af en klage er opnået forlig med klageren.

§ 4

Stk. 1. Uden for Ankenævnets kompetence falder sager, hvis behandling i henhold til lovgivningen er henlagt til offentlige myndigheder eller andre anke- eller klagenævn.

Stk. 2. Afviser Ankenævnet i medfør af stk. 1 at behandle en klage, skal det oplyse klageren om den relevante myndighed eller det relevante anke- eller klagenævn.

§ 5

Stk. 1. Ankenævnet kan ikke behandle sager, som er afgjort ved endelig dom, gyldig bindende voldgift eller retsforlig eller sager, der kan forventes afgjort i forbindelse med en straffesag. En voldgiftsskendelse er kun bindende, såfremt klageren forinden voldgiftssagen er blevet orienteret om muligheden for ankenævnsbehandling.

Stk. 2. Så længe en sag verserer for Ankenævnet, kan klagesagens parter ikke anlægge sag ved domstolene eller voldgiftsret om de af klagen omfattede spørgsmål.

§ 6

Er det utvivlsomt, at sagen ikke kan behandles af Ankenævnet i henhold til §§ 2-5, giver sekretariatet klageren meddelelse herom og begrundet overfor klageren denne afgørelse. Klageren gøres samtidig opmærksom på, at afgørelsen vil kunne indbringes for Ankenævnet, hvilket sker ved sekretariatets foranstaltning, såfremt klageren fremsætter ønske herom.

§ 7

Stk. 1. Ankenævnet kan afvise sager, som på grund af deres principielle juridiske karakter, usikkerheden om bedømmelsen af de fremkomne faktiske oplysninger eller af andre særlige grunde findes uegnede til behandling i Ankenævnet.

Stk. 2. En afvisning i henhold til stk. 1 skal ledsages af oplysning om muligheden for at indbringe sagen for domstolene, om retshjælp, fri proces eller dækning af sagsomkostninger gennem eventuel retshjælpsforsikring.

§ 8

Stk. 1. Klager indgives skriftligt til Ankenævnets sekretariat. Ankenævnet kan foreskrive, at der benyttes en særlig blanket. Sekretariatet har i øvrigt til opgave at besvare skriftlige, telefoniske eller personlige henvendelser til Ankenævnet samt at forberede klagesagerne til Ankenævnet. Sekretariatet drager omsorg for sagens oplysning. Klageren skal i forbindelse med klagens indgivelse til Ankenævnet give samtykke til, at pengeinstituttet uanset tavshedspligt kan afgive oplysninger til Ankenævnet til brug for sagens behandling.

Stk. 2. Efter modtagelsen af klagen sender sekretariatet med anmodning om en udtalelse det pågældende pengeinstituts direktion en genpart af det modtagne materiale med undtagelse af det, som utvivlsomt er direktionen bekendt. Sekretariatet drager i øvrigt omsorg for, at hver af parterne får kendskab til oplysninger fra modparten, som må anses at have betydning for sagens afgørelse, og til sagkyndige erklæringer eller udtalelser indhentet til brug for ankenævnsbehandlingen.

Stk. 3. Hvis pengeinstituttet ikke inden 5 uger efter modtagelsen har fremsendt en udtalelse til Ankenævnet, kan sagen behandles på grundlag af klagerens materiale, medmindre sekretariatet på pengeinstituttets anmodning har forlænget fristen.

Stk. 4. Klageren kan til enhver tid tilbagekalde sin klage. Ankenævnsbehandlingen bortfalder ligeledes, hvis pengeinstituttet under sagens behandling opfylder klagerens krav, eller der indgås forlig mellem parterne.

§ 9

Stk. 1. Ankenævnet kan i særlige tilfælde efter en parts anmodning eller af egen drift indkalde parterne til mundtlig forhandling. Såfremt klageren uden oplyst lovligt forfald udebliver fra en sådan forhandling eller undlader at fremkomme med de af Ankenævnet ønskede oplysninger, kan Ankenævnet afvise klagen eller behandle den på det foreliggende grundlag. Hvis pengeinstituttet udebliver eller undlader at fremkomme med de af Ankenævnet ønskede oplysninger, kan sagen ligeledes behandles på det foreliggende grundlag.

Stk. 2. Ankenævnet kan på begæring af en part eller af egen drift indhente sagkyndige erklæringer eller udtalelser.

§ 10

Stk. 1. Ankenævnets kendelser skal sendes til sagens parter inden 10 dage efter afsigelsen. Der gives normalt en frist på 4 uger til opfyldelse af kendelsen. Klageren orienteres samtidig om muligheden for at indbringe sagen for domstolene, om retshjælp, fri proces eller dækning af sagsomkostninger gennem eventuel retshjælpsforsikring.

Stk. 2. Ankenævnets kendelser sendes endvidere til Finanstilsynet og i anonymiseret form, jf. stk. 4, til Forbrugerklagenævnet.

Stk. 3. Ankenævnet udarbejder en årsberetning, der tilsendes Finanstilsynet og Forbrugerklagenævnet. Ankenævnets offentliggørelse af kendelser sker uden angivelse af parternes identitet, og Ankenævnet kan i øvrigt fastsætte nærmere regler for offentliggørelsen.

Stk. 4. Enhver kan ved henvendelse til Ankenævnets sekretariat forlange at blive gjort bekendt med Ankenævnets kendelser, dog med undtagelse af klagerens og eventuelle tredjemands identitet. Ankenævnet kan i forbindelse med en sags afgørelse bestemme, at også pengeinstituttets identitet skal tilbageholdes, såfremt særlige forhold taler derfor.

Stk. 5. Ankenævnets medlemmer, Forbrugerklagenævnet og sekretariatets medarbejdere har med undtagelse af oplysninger, der er offentligt tilgængelige, tavshedspligt om, hvad der fremkommer under ankenævnsbehandlingen.

§ 11

Stk. 1. Når Ankenævnet har truffet afgørelse i en klagesag, kan sagen af enhver af parterne - af pengeinstituttet dog med den i stk. 2 angivne begrænsning - indbringes for domstolene.

Stk. 2. Et pengeinstitut kan tilslutte sig Ankenævnet med den virkning, at det er bundet af Ankenævnets kendelser, medmindre det inden 4 uger efter Ankenævnets afsendelse af den enkelte kendelse skriftligt meddeler Ankenævnet, at det ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

Stk. 3. Et pengeinstitut, der har tilsluttet sig Ankenævnet i henhold til stk. 2, kan ved skriftlig opsigelse til Ankenævnets sekretariat udtræde heraf med et varsel på 6 måneder til et kalenderårs udløb.

§ 12

Stk. 1. Finansrådet og Forbrugerrådet udpeger et af organisationerne nærmere fastsat antal ankenævnsmedlemmer. Organisationerne udpeger herudover formanden og op til to næstformænd, der alle skal opfylde betingelserne for udnævnelse til landsdommer.

Stk. 2. Hvad der i disse vedtægter bestemmes om formanden og dennes kompetence finder tilsvarende anvendelse på næstformanden for så vidt angår de sager, i hvis behandling denne skal deltage, deltager eller har deltaget.

Stk. 3. Ankenævnets medlemmer udpeges for en 3-årig periode. Medlemmerne fratræder deres hverv med udgangen af det år, hvori de fylder 70 år.

Stk. 4. Organisationerne fastsætter Ankenævnets forretningsorden. Bestemmelsen i stk. 2 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Til Ankenævnet tilknyttes et sekretariat. Organisationerne ansætter sekretariatschefen.

§ 13

Stk. 1. Ved Ankenævnets behandling af den enkelte klagesag deltager formanden eller en næstformand og fire af de i § 12, stk. 1, nævnte medlemmer, således at forbrugerinteresser og pengeinstitutinteresser er ligeligt repræsenteret. Ankenævnet er beslutningsdygtigt, når der er mødt mindst én forbrugerrepræsentant og mindst én pengeinstitutrepræsentant, uden at der herved ændres på antallet af stemmer, dvs. to forbrugerstemmer og to pengeinstitutstemmer.

Stk. 2. Ankenævnets kendelser skal være skriftlige. Kendelserne skal være ledsaget af en begrundelse og skal underskrives af formanden. Hvis en afgørelse beror på en flertalsbeslutning, skal dette på mindretallets begæring anføres i afgørelsen, og mindretallet kan i kendelsen begrunde sin stilling.

Stk. 3. En repræsentant fra Forbrugerklagenævnet skal til enhver tid have adgang til uden stemmeret at deltage i møderne.

§ 14

Stk. 1. Ingen må deltage i behandlingen af en sag, når

1. den pågældende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,
2. den pågældendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op-eller nedstigende linje eller sidelinje så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse, eller
3. der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om den pågældendes fuldstændige upartiskhed.

Stk. 2. Den, for hvis vedkommende noget af de i stk. 1 nævnte forhold foreligger, skal omgående underrette Ankenævnets formand herom.

Stk. 3. Ankenævnets formand træffer beslutning om, hvorvidt en person som følge af bestemmelsen i stk. 1 ikke kan deltage i behandlingen af en sag.

§ 15

Formanden for Ankenævnet kan beslutte, at en sag, hvori Ankenævnet har truffet afgørelse, skal genoptages, hvis særlige grunde taler herfor, herunder navnlig i tilfælde af

1. lovligt forfald hos en part, som ikke har ytret sig i sagen, eller
2. nye oplysninger, som - hvis de havde foreligget under ankenævnsbehandlingen - må antages at ville have medført et andet udfald af sagen.

§ 16

Stk. 1. Ingen af parterne betaler omkostninger i forbindelse med klagesagens behandling til den anden part. Samtlige omkostninger ved ankenævnsbehandlingen, herunder udgifter til de af Ankenævnet i medfør af § 9, stk. 2, indhentede erklæringer eller udtalelser, afholdes af Ankenævnet. Klageren skal dog altid betale et gebyr på 100 kr., som tilbagebetales, hvis klagen afvises af Ankenævnet, tilbagekaldes eller bortfalder, jf. § 8, stk. 4, eller hvis klageren får helt eller delvis medhold.

Stk. 2. Ankenævnet kan ved mundtlig forhandling efter § 9, stk. 1, godtgøre klagerens rejseudgifter m.v., når særlige grunde taler derfor.

§ 17

Finansrådet fastsætter regler for Ankenævnets finansiering, budget, revision og regnskab m.v.

§ 18

Ændring af vedtægter med tilhørende protokollat sker ved aftale mellem Finansrådet og Forbrugerrådet og skal godkendes af Forbrugerklagenævnet.

§ 19

Disse vedtægter med tilhørende protokollat, der er godkendt af Forbrugerklagenævnet, træder i kraft den 1. januar 1989.

oooooooooooooooooooo

Foranstående vedtægter indeholder ændringer pr. 1. januar 1995.

